

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
จังหวัดกาฬสินธุ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์จังหวัดกาฬสินธุ์นี้ จัดทำเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส - ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของอำเภอ มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สิงหาคม ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๕
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๖
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๗
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๙
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๙
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๐
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๐
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๐

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๐
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๒

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๓
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๖

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๖
๑.๑ เกษตรกร	๑๖
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
ข้าว	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๔
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๔
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๔
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๗
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๘
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๙
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๒
อ้อย	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๔๓
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๔๓
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๔๓
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๓
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๙
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๕๑
	๕๒

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

มันสำปะหลัง

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๕๓
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๕๓
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๕๗
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๕๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๕๘
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๙
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๖๐
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๖๓
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๘๒
บรรณานุกรม	๘๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปรูปเขตการปกครอง	๔
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๖
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๙
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๙
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๐
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๑
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๑
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๑๒
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๒
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๓
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๔
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๕
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๖
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๗
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๘
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๘
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๘
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๙
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๐
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๑
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๗
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๘
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๘
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๙
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๐
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๓
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...ข้าว.....	๓๕
๓๐	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต...ข้าว.....	๓๖
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูก...ข้าว.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๗
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว	๓๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่ข้าว	๔๑
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่ข้าว	๔๒
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ...ข้าว..... อำเภอ..เมืองกาฬสินธุ์.....	๔๓
๓๖	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...อ้อย....	๔๔
๓๗	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต.... อ้อย.....	๔๕
๓๘	แสดงพื้นที่ปลูก.. อ้อย.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๖
๓๙	แสดงต้นทุนการผลิต.อ้อย	๔๘
๔๐	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่.อ้อย	๕๐
๔๑	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่.อ้อย	๕๒
๔๒	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า อ้อย..... อำเภอ...เมืองกาฬสินธุ์.....	๕๓
๔๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก.....มันสำปะหลัง.....	๕๔
๔๔	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต.มันสำปะหลัง.....	๕๕
๔๕	แสดงพื้นที่ปลูก....มันสำปะหลัง.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๗
๔๖	แสดงต้นทุนการผลิต มันสำปะหลัง	๕๙
๔๗	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่มันสำปะหลัง	๖๑
๔๘	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๖๑
๔๙	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ...มันสำปะหลัง... อำเภอ.....เมืองกาฬสินธุ์	๖๒
๕๐-๖๙	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๖๔-๘๒
๗๐	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๘๓

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๕
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๖
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๘
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๓
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...ข้าว.....	๓๖
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว... (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๗
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....ข้าว. ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๘
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว	๓๙
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๐
๑๑	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...อ้อย...	๔๖
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก...อ้อย..... (พื้นที่ปลูกจริง)	๔๗
๑๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....อ้อย..... ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๙
๑๔	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อย	๕๐
๑๕	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๕๑
๑๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...มันสำปะหลัง.....	๕๕
๑๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....มันสำปะหลัง.... (พื้นที่ปลูกจริง)	๕๖
๑๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก.....มันสำปะหลัง..... ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๕๘
๑๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง	๕๙
๒๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๖๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

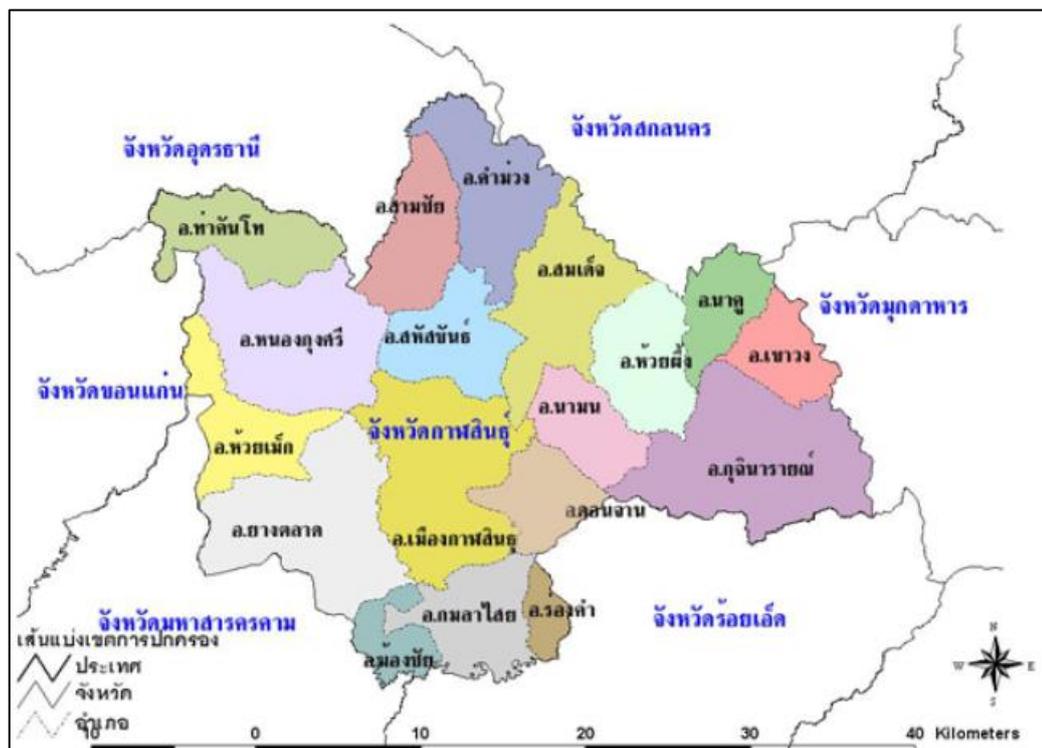
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๖๙๑.๕๒๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๓๒,๒๐๒.๕ ไร่ ตั้งอยู่ทางตอนกลาง ค่อนไปทางทิศใต้ของจังหวัด

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้
ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอหนองกุงศรี อำเภอสหัสขันธ์ และอำเภอสมเด็จ
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอนามน และอำเภอดอนจาน
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอยางตลาด
ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอฆ้องชัย และอำเภอกมลาไสย

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอเมืองกาฬสินธุ์
(ที่มา : <https://bumlove๖๗๙.wordpress.com> , พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

หมู่บ้าน	ตำบล ภูบ่อ	ตำบล ภูดิน	ตำบล หนองกุง	ตำบล กลางหมื่น	ตำบล ขมื่น	ตำบล โพนทอง	ตำบล นาจารย์	ตำบล ลำคลอง
๑	ห้วยแสง	สว่าง	นาดอก ควาย	กลางหมื่น	ขมื่น	หามแห	สวนป่า	สะอาดนา ทม
๒	สะอาด สมศรี	ค่าย ลูกเสือ	คำไผ่	หนอง กลางโคก	เหล่าเหนือ	โพนทอง	นาจารย์	หนองสอง ห้อง
๓	โนน สวรรค์	ถิ่นพัฒนา	โนนสง่า	หนองหัว ช้าง	หนองแวง ใต้	โคกน้ำ เกลี้ยง	นาจารย์	หาดทอง
๔	ปานกxab	คำใหญ่	หนองกุง เหนือ	หัวนาคำ	นาโก	หนองบัว	นาจารย์	โนนตูม
๕	หนองแวง เหนือ	โนนหัว เขื่อน	หนองกุง ใต้	ห้วยตูม เหนือ	นาอินทร์ แปลง	หนองบัว	แก่งนา ขาม	ปลาเค้า ใหญ่
๖	โจด	คำดอกไม้	โคก สำราญ	ห้วยตูม	โคกใหญ่	ห้วยสีทน	คำโพน	ปลาเค้า น้อย
๗	โจด	พักสุขใจ	โคก สำราญ	คำบอน	คำปลาฝา	โพนทอง	โนนคำ ม่วง	อัมพวัน
๘	หนองแวง ใหญ่	เหล่าหลวง	กุดลาย	น้ำบุน	โนนชัย	มอดินแดง	ศรีบูรพา	มิตร สัมพันธ์
๙	ห้วยแสง กลาง	นาขาม		เหล่ากลาง	โนนทอง	หามแห	นาจารย์	สะอาดใต้
๑๐		โคกนางาม		โคกอุดม	โนนนคร	โคกน้ำ เกลี้ยง		หนองม่วง
๑๑		เหล่าหลวง ใต้		วังแสนคำ	ไผ่คำบอน			
๑๒		เหล่าหลวง กลาง		ท่าสำราญ				
๑๓		โนนศาลา						
๑๔		ภูทอง						

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
กาฬสินธุ์	๑๐,๖๐๐	-	เทศบาลเมือง กาฬสินธุ์	-	๑๖,๗๔๒
เหนือ	๒๑,๑๐๖.๒๕	-	เทศบาลตำบล เหนือ	๑๒	๒,๔๙๒
หลุบ	๔๖,๙๒๕	-	เทศบาลตำบล หลุบ	๑๖	๔,๑๒๗
ไผ่	๒๖,๖๒๕	-	เทศบาลตำบลไผ่ เทศบาลตำบลนา จารย์	๙ ๑	๑,๗๐๘ ๑๑๖
ลำพาน	๒๕,๖๕๗	-	เทศบาลตำบล ลำพาน	๑๖	๓,๑๐๘
เขียงเครือ	๓๗,๗๐๖.๒๕	-	เทศบาลตำบล เขียงเครือ	๑๑	๒,๓๕๑
บึงวิชัย	๒๒,๙๐๖	-	เทศบาลตำบล บึงวิชัย	๙	๑,๘๙๗
ภูโป	๓๓,๘๕๔	-	เทศบาลตำบล ภูโป เทศบาลตำบล นาจารย์	๗ ๒	๑,๕๖๖ ๔๔๙
ภูดิน	๓๔,๙๖๒	-	เทศบาลตำบล ภูดิน	๑๔	๑,๗๘๙
หนองกุง	๒๑,๙๓๙	อบต.หนองกุง	-	๘	๑,๗๘๓
กลางหมื่น	๒๕,๑๘๐	-	เทศบาลตำบล กลางหมื่น	๑๒	๑,๕๑๔
ขมิ้น	๓๕,๔๗๓.๙	-	เทศบาลตำบล ขมิ้น	๑๑	๑,๘๙๑
โพนทอง	๑๖,๔๒๕	-	เทศบาลตำบล โพนทอง	๑๐	๓,๓๔๖
ลำคลอง	๔๖,๙๒๕	-	เทศบาลตำบล ลำคลอง เทศบาลตำบล หนองสอ	๗ ๓	๑,๓๘๘ ๒๙๓

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ห้วยโพธิ์	๓๘,๒๙๘	-	เทศบาลตำบล ห้วยโพธิ์	๑๘	๓,๕๕๔
ลำปาว	๒๒,๘๗๘	-	เทศบาลตำบล หนองสอ	๑๑	๒,๑๑๙
นาจารย์	๓๒,๔๘๗.๕๐	-	เทศบาลตำบล นาจารย์	๙	๒,๐๖๑
รวม	๙๙,๙๙๓.๙	๑	๑๖	๑๘๕	๒๖,๗๒๔

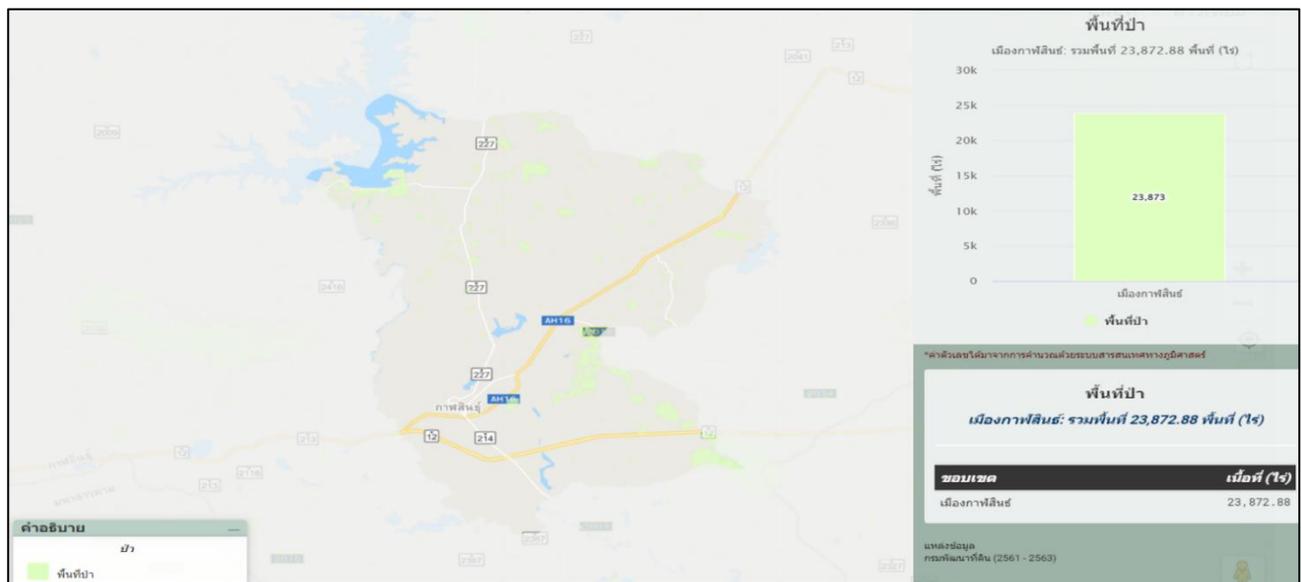
ที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php , พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖
และเว็บไซต์ของทุกเทศบาลและอบต. , พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพภูมิประเทศของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นที่ค่อนข้างราบ ที่ราบลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๑๔๐ - ๒๐๐ เมตร มีพื้นที่ป่าไม้ ๒๓,๘๗๒.๘๘ ไร่ (ภาพที่ ๒)

ภาพที่ ๒ พื้นที่ป่า อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๙)

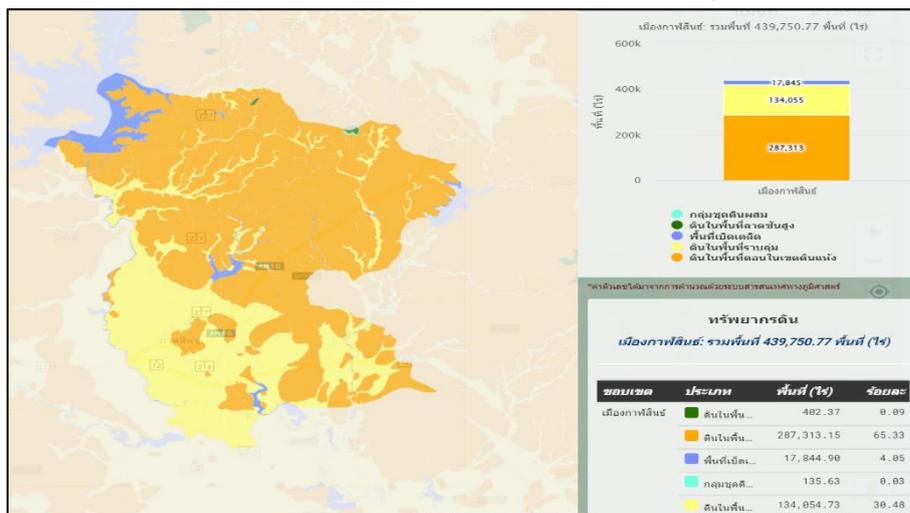
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
กาฬสินธุ์	๑๐,๖๐๐	๔๑๙	๓.๙๕
เหนือ	๒๑,๑๐๖.๒๕	๓,๒๓๓.๑๐	๑๕.๓๒
หลุบ	๔๖,๙๒๕	-	-
ไผ่	๒๖,๖๒๕	๔๑๗.๔๙	๑.๕๗
ลำพาน	๒๕,๖๕๗	-	-
เขียงเครือ	๓๗,๗๐๖.๒๕	๖,๑๐๗.๕๑	๑๖.๒๐
บึงวิชัย	๒๒,๙๐๖	๖๗๖.๗๒	๒.๙๕
ภูป้อ	๓๓,๘๕๔	๑,๘๐๐.๔๗	๕.๓๒
ภูดิน	๓๔,๙๖๒	๙๑๓.๒๑	๒.๖๑
หนองกุง	๒๑,๙๓๙	๗๗๐.๗๘	๓.๕๑
กลางหมื่น	๒๕,๑๘๐	๑,๒๕๔.๓๙	๔.๙๘
ขมิ้น	๓๕,๔๗๓.๙	๒,๙๒๔.๗๑	๘.๒๔
โพนทอง	๑๖,๔๒๕	๒๓.๕๖	๐.๑๔
ลำคลอง	๔๖,๙๒๕	๑,๕๘๐.๘๙	๓.๓๗
ห้วยโพธิ์	๓๘,๒๙๘	๑๘๒.๘๔	๐.๔๘
ลำปาว	๒๒,๘๗๘	๒,๗๕๕.๗๙	๑๒.๐๕
นาจารย์	๓๒,๔๘๗.๕๐	๘๑๒.๔๒	๒.๕๐
รวม	๔๙๙,๙๔๗.๙๐	๒๓๘๗๒.๘๘	๘๓.๒๐

ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖
เว็บไซต์ของทุกเทศบาลและอบต. , พ.ศ. ๒๕๖๘ และ <https://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ.
๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนในเขตดินแห้ง ร่องลงมาเป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม (ภาพที่ ๓)

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชัน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ จำนวน ๒๓๙๘๗๓.๐๐ ไร่

ชุดดิน : ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) ชุดดินยางตลาด (Yl) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายที่มีชั้นดินดานอินทรีย์ ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างมากอยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่าหรือสันทรายชายทะเล พบบนพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนเล็กน้อย เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นดินดานอินทรีย์ มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ไตลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว และดินล่าง ระหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นชั้นที่มีการสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส สีนํ้าตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการเชื่อมตัวกันแน่นแข็งเป็นชั้นดินดานอินทรีย์ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาดป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ หรือพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ไม่มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชหลงเหลืออยู่ และพืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดินดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไชซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่แข็ง

แนวทางการจัดดินเพื่อการเพาะปลูก

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูก ขนาด ๗๕ x ๗๕ x ๗๕ ซม. และทำลายชั้นดินดานอินทรีย์ ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓๕ - ๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดคลุมดิน ทำคันดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝก ในช่วงการเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกในพื้นที่ลุ่ม ทำทางระบายน้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อป้องกันการแช่แข็งของน้ำในช่วงที่มีฝนตกหนัก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดิน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานถั่วพริ้ว ๑๐ - ๑๒ กิโลกรัม/ไร่ ถั่วพุ่ม ๘ - ๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖ - ๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยทิ้งไว้ ๑ - ๒ สัปดาห์ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชคลุมดินหรือมีวัสดคลุมดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๔ จำนวน ๓๘,๖๘๘.๙๘ ไร่

ชุดดิน : ชุดดินบางมูลนาก (Ban) ชุดดินบางปะอิน (Bin) ชุดดินชัยนาท (Cn) ชุดดินชุมแสง (Cs) ชุดดินพิมาย (Pm) ชุดดินราชบุรี (Rb) ชุดดินสระบุรี (Sb) ชุดดินสิงห์บุรี (Sin) ชุดดินศรีสงคราม (Ss) ชุดดินท่าพล (Tn) ชุดดินท่าเรือ (Tr) หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

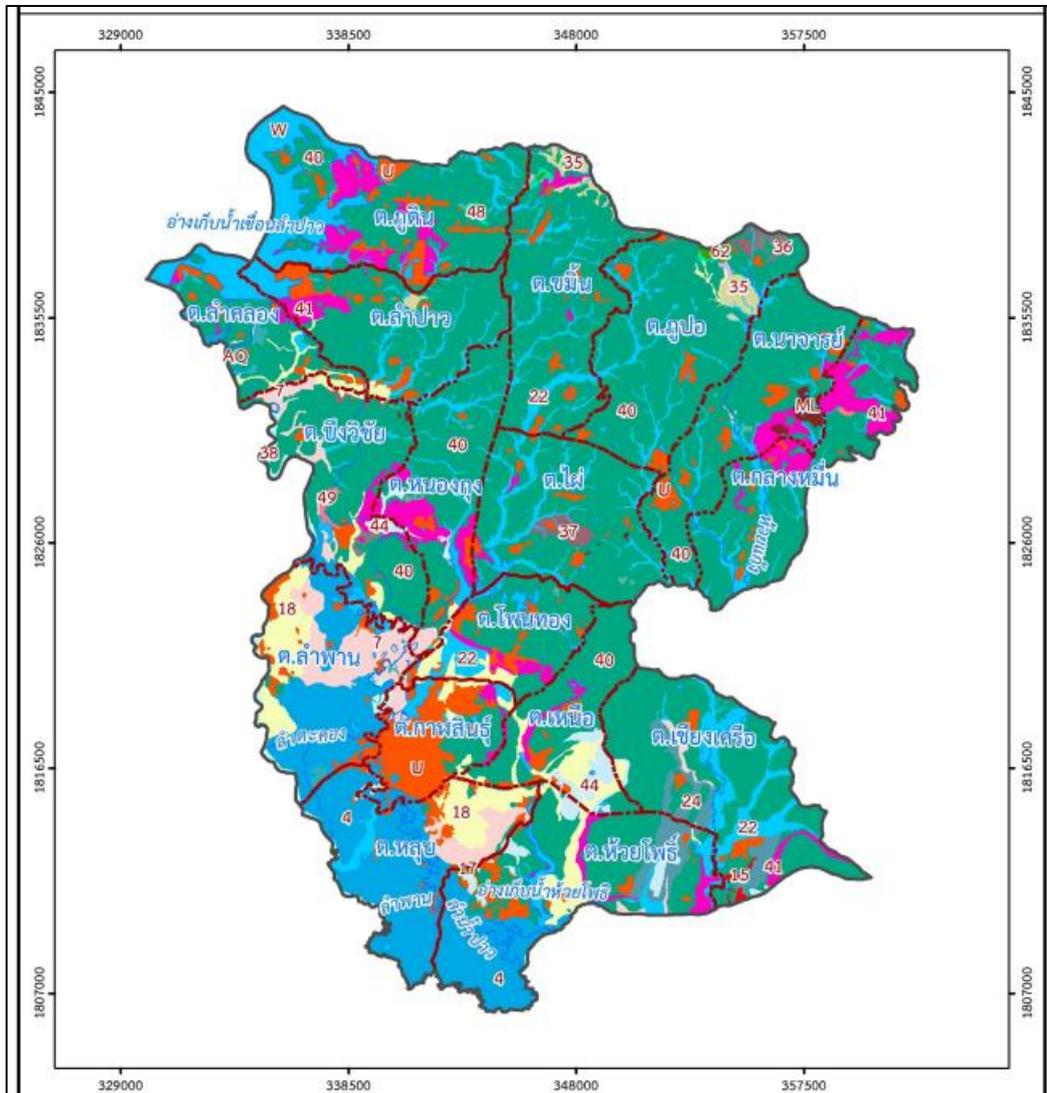
ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้าที่มีอายุน้อย ปฏิบัติการดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓ - ๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านไสซอสัปดาห์หรือไสอินเดียน ๔ - ๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐ - ๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑ - ๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕ - ๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖ - ๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐ - ๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕ - ๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑ - ๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕ - ๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
(ที่มา: <https://dinonline.ddd.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

มี ๓ ฤดู

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน มีสภาพอากาศที่ร้อนมาก
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม มีฝนตกชุกเป็นบางช่วง และไม่ตรงตามฤดูกาล
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวและแห้งแล้ง

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		←	→									
ฤดูฝน					←					→		
ฤดูหนาว	←	→									←	→

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑๒๒๒.๘	๓.๔	๗๘	ต.ค.	๓๙.๕	๑๒.๕	๒๗.๒
๒๕๖๕	๑๔๑๒.๑	๓.๙	๘๑	พ.ค.	๓๘.๘	๑๓.๐	๒๖.๘
๒๕๖๖	๙๐๔.๗	๒.๕	๖๕	มิ.ย.	๔๑.๒	๑๑.๕	๒๘.๑
๒๕๖๗	๔๙๖.๗	๑.๓	๖๐	ก.ค.	๔๓.๖	๑๓.๘	๒๘.๕
๒๕๖๘*	๗๙๘	๒.๒	๑๐๕	ก.ย.	๔๒.๕	๑๒.๐	๒๘.๐

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ.๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘) ดังนี้

กส.๒๐๐๕ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - บ้านค่ายลูกเสือ (ตำบลภูดิน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์)

กส.๒๐๐๖ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - บ้านโพธิ์ศรี (อำเภอยางตลาด)

กส.๒๐๑๖ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - บ้านดงเมือง (ตำบลลำพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์)

กส.๒๐๑๙ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - อำเภอดอนจาน

กส.๓๐๔๔ แยกทางหลวงหมายเลข ๒๑๓ (กม.ที่ ๕๐+๓๕๐) - บ้านนาเหนือ (อำเภอดอนจาน)

กส.๒๐๖๐ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - บ้านโคกก่อง (อำเภอยางตลาด)

กส.๓๐๖๒ แยกทางหลวงหมายเลข ๒๒๗ - เขื่อนลำปาว

กส.๓๐๖๓ แยกทางหลวงหมายเลข ๒๒๗ - บ้านเหล่าสูง (ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

กส.๒๐๖๕ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - บ้านดงสยาม (อำเภอดอนจาน)

กส.๒๐๗๑ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒ - เชื้อนลำปาว

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถบัสและรถตู้ไปอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง และรถทัวร์โดยสารไปกรุงเทพฯ

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ เส้นทางระหว่างอำเภอยางตลาดถึงอำเภอสมเด็จ ระยะทาง ๕๖ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๓ เส้นทางระหว่างจังหวัดมหาสารคามถึงอำเภอยางตลาด ระยะทาง ๒๕.๗๘๘ กิโลเมตร และเส้นทางระหว่างอำเภอสมเด็จถึงจังหวัดสกลนคร ระยะทาง ๘๒.๕๐๓ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๗ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ถึงจังหวัดสกลนคร ระยะทาง ๑๖๒.๖๖๗ กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ถึงจังหวัดสุรินทร์ ระยะทาง ๒๖๔.๖๖ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

- ลำน้ำปาว

- ลำน้ำพาน

- บึงไฮ มีพื้นที่ ๑๒๒ ไร่ อยู่ในเขตตำบลหลุบ

- หนองสาหร่าย (หนองเทา) มีพื้นที่ ๑๒๕ ไร่ อยู่ในเขตตำบลเหนือ

- หนองบึงวิชัย มีพื้นที่ ๑๐๐ ไร่ อยู่ในเขตตำบลบึงวิชัย

- หนองเบน มีพื้นที่ ๙๐ ไร่ อยู่ในเขตตำบลห้วยโพธิ์

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	เชื้อนลำปาว	ลำปาว	๒,๔๕๐	๑,๙๘๐	๓๐๐,๐๐๐
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยสีพัน	โพนทอง	๔.๒๐	๓.๕๕	๖,๗๐๗
๓	อ่างเก็บน้ำห้วยโพธิ์	ห้วยโพธิ์	๓.๑๕	๒.๔๔	๒,๖๙๐

ที่มา : สำนักงานชลประทานที่ ๖, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	ห้วยโพธิ์	๑	๑	๒	๑	๑	๖	๒.๕๕	๓,๒๐๐
๒	โพนทอง	๑	-	๑	๑	-	๓	๓.๖๕	๓,๕๐๐
๓	ลำพาน	-	๒	๑	๑	๒	๖	๐.๘๕	๑,๘๐๐
๔	หลุบ	-	๑	๒	-	๑	๔	๐.๔	๑,๒๐๐
๕	ภูดิน	๑	-	๓	๑	-	๕	๑.๑	๒,๑๐๐

ที่มา : สำนักงานชลประทานที่ ๖, พ.ศ.๒๕๖๙

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	ภูดิน	๓๒๐	๓๒๐	๑๕	๑๕	๓๓๕	๓๓๕
๒	โพนทอง	๒๘๕	๒๘๕	๑๒	๑๒	๒๙๗	๒๙๗
๓	หนองกุ้ง	๒๑๐	๒๑๐	๑๐	๑๐	๒๒๐	๒๒๐
๔	ภูป้อ	๒๑๐	๒๑๐	๑๐	๑๐	๒๒๐	๒๒๐
๕	ไผ่	๑๙๕	๑๙๕	๑๐	๑๐	๒๐๕	๒๐๕
๖	กลางหมื่น	๑๘๐	๑๘๐	๘	๘	๑๘๘	๑๘๘
๗	ขมิ้น	๑๖๕	๑๖๕	๗	๗	๑๗๒	๑๗๒
๘	ห้วยโพธิ์	๑๕๐	๑๕๐	๖	๖	๑๕๖	๑๕๖
๙	เขียงเครือ	๑๔๐	๑๔๐	๕	๕	๑๔๕	๑๔๕
๑๐	นาจารย์	๑๑๐	๑๑๐	๔	๔	๑๑๔	๑๑๔
๑๑	หลุบ	๙๒	๙๒	๓	๓	๙๕	๙๕
๑๒	บึงวิชัย	๗๕	๗๕	๓	๓	๗๘	๗๘
๑๓	เหนือ	๖๕	๖๕	๒	๒	๖๗	๖๗
๑๔	ลำพาน	๔๕	๔๕	๒	๒	๔๗	๔๗
๑๕	ลำปาว	๓๘	๓๘	๒	๒	๔๐	๔๐
๑๖	ลำคลอง	๓๐	๓๐	๑	๑	๓๑	๓๑
๑๗	กาฬสินธุ์	๕	๕	๐	๐	๕	๕

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	กาฬสินธุ์	๕	๑๒	๑๗
๒	เหนือ	๑๒	๒๕	๓๗
๓	หลุบ	๔๕	๓๒	๗๗
๔	ลำพาน	๓๘	๒๘	๖๖
๕	ลำคลอง	๒๕	๑๘	๔๓
๖	บึงวิชัย	๕๒	๓๐	๘๒
๗	ห้วยโพธิ์	๖๘	๔๒	๑๑๐
๘	กลางหมื่น	๕๕	๒๖	๘๑
๙	ขมิ้น	๗๒	๓๕	๑๐๗
๑๐	โพนทอง	๔๘	๒๔	๗๒
๑๑	นาจารย์	๔๒	๓๑	๗๓
๑๒	ไผ่	๖๕	๒๙	๙๔
๑๓	ภูดิน	๘๘	๔๐	๑๒๘
๑๔	ภูป้อ	๙๕	๔๕	๑๔๐
๑๕	เชียงเครือ	๕๘	๒๒	๘๐
๑๖	หนองกุง	๖๒	๒๘	๙๐
๑๗	ลำปาว	๒๐	๒๕	๔๕
	รวมทั้งสิ้น	๘๕๐	๕๑๒	๑,๓๖๒

ที่มา : สถิติการสำรวจพื้นฐานระดับอำเภอ และข้อมูลความหนาแน่นของบ่อบาดาลในระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๖๘

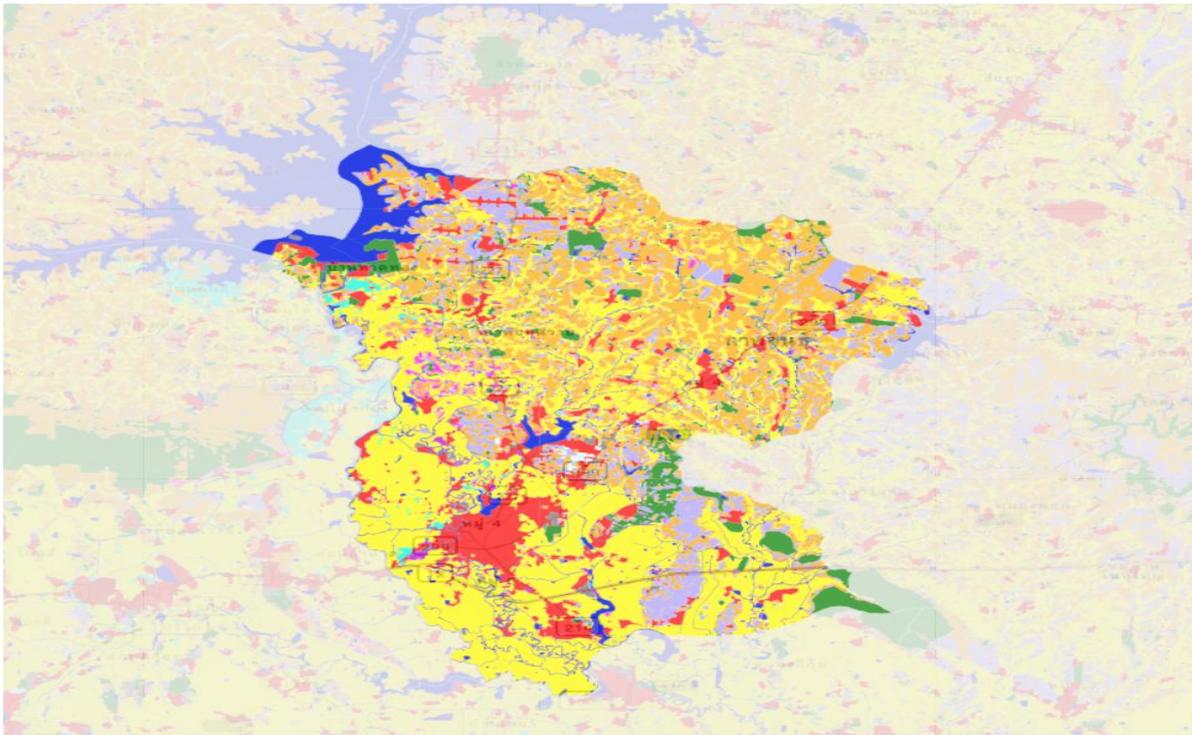
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๕,๒๔๐	๓.๘
พืชไร่	๗๒,๒๓๐	๑๘
ไม้ยืนต้น	๒๔,๐๘๐	๖
ไม้ผล	๘,๐๓๐	๒
พืชสวน	๔,๐๑๕	๑
พื้นที่นา	๑๙๒,๗๒๐	๔๘
พืชน้ำ	๒,๐๐๕	๐.๕
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๔,๐๕๐	๓.๕

ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๖,๐๒๐	๑.๕
พื้นที่ลุ่ม	๘,๐๓๐	๒
พื้นที่น้ำ	๒๘,๑๑๐	๗
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๒,๐๘๐	๕.๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔,๘๙๐	๑.๒

ที่มา : กองสำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน และรายงานสรุปสถิติจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๘

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอ เมืองกาฬสินธุ์ ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม (ทำนาและพืชไร่) มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๓๐๑,๐๗๕ ไร่ (ร้อยละ ๗๕.๐ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๕๘.๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ที่	ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	ข้าว (ไร่)	อ้อย (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	พืชผัก/ไม้ผล (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	รวมพื้นที่เกษตร (ไร่)
๑	กาฬสินธุ์	๑๐,๖๑๒	๒,๑๕๐	-	-	-	๑๒๐	๕๐	๒,๓๒๐
๒	เหนือ	๑๒,๔๕๐	๗,๘๕๐	๒๕๐	๑๒๐	๘๐	๔๕๐	๑๑๐	๘,๘๖๐
๓	หลุบ	๒๒,๕๐๐	๑๖,๘๐๐	๔๕๐	๓๒๐	๑๒๐	๑,๓๖๐	๒๕๐	๑๙,๓๐๐
๔	ห้วยโพธิ์	๒๘,๔๐๐	๑๘,๕๐๐	๒,๑๐๐	๑,๘๐๐	๔๕๐	๑,๒๐๐	๓๕๐	๒๔,๔๐๐
๕	ภูดิน	๓๘,๕๐๐	๑๒,๕๐๐	๑๐,๒๐๐	๘,๕๐๐	๒,๑๐๐	๖๕๐	๓๕๐	๓๔,๓๐๐

๖	โพนทอง	๓๕,๒๐๐	๑๔,๒๐๐	๘,๔๐๐	๖,๘๐๐	๑,๘๕๐	๕๓๐	๔๒๐	๓๒,๒๐๐
๗	ลำพาน	๒๑,๒๐๐	๑๗,๔๐๐	๑๒๐	๘๐	๕๐	๑,๖๓๐	๒๒๐	๑๙,๕๐๐
๘	กลางหมื่น	๒๒,๘๐๐	๑๓,๒๐๐	๒,๘๕๐	๒,๔๐๐	๑,๑๒๐	๔๘๐	๒๑๐	๒๐,๒๖๐
๙	ขมิ้น	๒๕,๖๐๐	๑๔,๕๐๐	๓,๑๒๐	๒,๘๕๐	๙๕๐	๕๑๐	๒๘๐	๒๒,๒๑๐
๑๐	ไผ่	๒๖,๔๕๐	๑๔,๘๐๐	๓,๔๕๐	๒,๙๐๐	๑,๒๐๐	๔๔๐	๓๑๐	๒๓,๑๐๐
๑๑	เซียงเครือ	๒๓,๒๐๐	๑๒,๔๐๐	๒,๙๐๐	๒,๕๕๐	๘๕๐	๓๙๐	๑๙๐	๑๙,๑๘๐
๑๒	บึงวิชัย	๑๘,๕๐๐	๑๔,๒๐๐	๑๕๐	๑๑๐	๔๐	๘๕๐	๒๔๐	๑๕,๕๙๐
๑๓	นาจารย์	๑๙,๔๐๐	๑๑,๕๐๐	๑,๘๕๐	๑,๖๒๐	๗๒๐	๕๘๐	๑๖๕	๑๖,๔๓๕
๑๔	ภูปอ	๓๑,๕๐๐	๑๓,๘๐๐	๗,๒๐๐	๕,๔๐๐	๒,๔๐๐	๕๓๐	๔๗๐	๒๙,๘๐๐
๑๕	หนองกุ้ง	๒๘,๖๐๐	๑๔,๒๐๐	๕,๖๐๐	๔,๒๐๐	๑,๖๐๐	๔๖๐	๓๒๐	๒๖,๓๘๐
๑๖	ลำคลอง	๑๕,๔๐๐	๘,๒๐๐	-	-	-	๑,๒๒๐	๑๘๐	๙,๖๐๐
๑๗	ลำปาว	๒๐,๗๘๘	๑๔,๕๒๐	๑,๒๑๐	๘๕๐	๒๐๐	๕๖๐	๒๐๐	๑๗,๕๔๐
พื้นที่รวม		๔๐๑,๕๐๐	๑๙๒,๗๒๐	๕๑,๐๐๐	๔๐,๔๐๐	๑๔,๕๐๐	๑๑,๔๙๐	๓,๗๖๕	๓๑๓,๘๗๕

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และรายงานสถิติจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
กาฬสินธุ์	๘๕	๑๒๐	-	๑๕	๕๐	๒,๔๐๐	๘๕๐	-	-
เหนือ	๑๔๕	๓๕๐	-	๔๕	๑๒๐	๕,๘๐๐	๑,๒๐๐	๑๒	-
หุบ	๓๘๐	๑,๒๕๐	-	๒๑๐	๔๕๐	๑๕,๔๐๐	๔,๕๐๐	๒๕	-
ห้วยโพธิ์	๔๑๐	๑,๔๘๐	-	๒๘๕	๕๘๐	๑๘,๒๐๐	๕,๑๐๐	๔๐	๑๕
ภูดิน	๕๒๐	๑,๘๕๐	๑๕๐	๓๒๐	๓๒๐	๒๒,๕๐๐	๓,๘๐๐	๖๕	-
โพนทอง	๔๙๐	๑,๗๒๐	๘๐	๓๕๐	๒๘๐	๑๙,๘๐๐	๓,๔๐๐	๕๐	-
ลำพาน	๓๒๐	๙๕๐	-	๑๘๕	๓๙๐	๑๒,๖๐๐	๖,๒๐๐	๑๕	-
กลางหมื่น	๒๘๐	๘๘๐	-	๑๔๐	๒๑๐	๙,๔๐๐	๒,๑๐๐	-	-
ขมิ้น	๓๑๐	๑,๑๐๐	-	๑๙๕	๒๔๕	๑๑,๒๐๐	๒,๔๕๐	๒๐	-
ไผ่	๓๔๕	๑,๒๔๐	-	๒๓๐	๓๑๐	๑๓,๕๐๐	๒,๘๐๐	๓๕	-
เซียงเครือ	๒๙๐	๙๒๐	-	๑๖๕	๑๙๐	๘,๙๐๐	๑,๙๕๐	-	-
บึงวิชัย	๒๑๕	๗๔๐	-	๑๑๐	๑๖๕	๗,๘๐๐	๒,๖๐๐	-	-
นาจารย์	๒๖๐	๘๕๐	-	๑๓๕	๒๔๐	๙,๒๐๐	๑,๘๐๐	๑๘	-
ภูปอ	๔๕๐	๑,๖๕๐	-	๔๒๐	๓๔๐	๑๖,๔๐๐	๓,๒๐๐	๕๕	-
หนองกุ้ง	๔๓๐	๑,๕๒๐	-	๓๘๐	๒๙๐	๑๔,๘๐๐	๒,๙๕๐	๔๒	-

ลำคลอง	๑๒๐	๒๘๐	-	๔๒	๘๕	๔,๒๐๐	๑,๑๕๐	-	-
ลำปาว	๒๕๐	๗๘๐	-	๑๖๕	๑๕๕	๘,๖๐๐	๒,๒๐๐	๑๐	-
รวมทั้งหมด	๕,๓๐๐	๑๙,๖๘๐	๒๓๐	๓,๓๙๒	๔,๓๒๐	๒๐๐,๗๐๐	๔๕,๖๕๐	๓๘๗	๑๕

ที่มา :สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์๑.....แห่ง คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด กาฬสินธุ์ผลิตภัณฑ์อาหาร

ชื่อโรงงาน ห้างหุ้นส่วนจำกัด กาฬสินธุ์ผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ตั้ง ๗๕-๗๙ ถนนฟ้าขาว
ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน-.....แห่ง คือ.....-.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....๒.....จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม แควฟาร์ม ลำปาวปีที่ตั้ง ต.ลำคลอง อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

ชื่อฟาร์ม ไอรินฟาร์ม ที่ตั้ง ต.ลำพาน อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กึ่งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
กาฬสินธุ์	-	-	-	๔๕	๓	-	๔๘
เหนือ	-	-	-	๑๒๐	-	-	๑๒๐
หลุม	-	๑๕	-	๑๘๕	-	๒	๒๐๒
ห้วยโพธิ์	-	๒๘	-	๒๑๐	-	-	๒๓๘
ภูดิน	-	-	-	๑๔๕	-	๕	๑๕๐
โพนทอง	-	-	-	๑๕๕	-	-	๑๕๕
ลำพาน	-	๘๕	-	๓๔๐	-	๔	๔๒๙
กลางหมื่น	-	-	-	๑๓๒	-	-	๑๓๒
ขมิ้น	-	-	-	๑๑๕	-	๘	๑๒๓
ไผ่	-	-	-	๑๐๘	-	-	๑๐๘
เซียงเครือ	-	๑๐	-	๑๖๕	-	๖	๑๘๑
บึงวิชัย	-	๑๒	-	๑๖๐	-	-	๑๗๒

อาจารย์	-	-	-	๑๒๕	-	-	๑๒๕
อุปอ	-	-	-	๙๘	-	-	๙๘
หนองกุ้ง	-	-	-	๑๔๐	-	-	๑๔๐
ลำคลอง	-	๑๔๐	-	๕๒๐	-	๑๐	๖๗๐
ลำปาว	-	-	-	๑๑๒	-	-	๑๑๒
รวมทั้งหมด							

ที่มา : กลุ่มสารสนเทศการประมง สำนักงานประมงจังหวัดกาฬสินธุ์ สถิติจำนวนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ.๑) ปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๘

. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)
ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) คริวเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนคริวเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	คริวเรือน ทั้งหมด	คริวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	กาฬสินธุ์	๑๖,๘๔๐	๗๓	๑๗,๒๐๐	๑๘,๕๐๐	๓๕,๗๐๐
๒	เหนือ	๓,๑๕๐	๑,๑๐๖	๓,๕๕๐	๓,๗๒๐	๗,๒๗๐
๓	หลุบ	๓,๘๒๐	๑,๘๓๓	๔,๘๑๐	๔,๙๖๐	๙,๗๗๐
๔	ห้วยโพธิ์	๓,๔๖๐	๑,๘๑๘	๕,๔๒๐	๕,๖๑๐	๑๑,๐๓๐
๕	ภูดิน	๒,๑๒๐	๔๑๖	๒,๗๕๐	๒,๘๒๐	๕,๕๗๐
๖	โพหนอง	๒,๔๘๐	๔๐๔	๓,๑๘๐	๓,๓๔๐	๖,๕๒๐
๗	ลำพาน	๓,๒๕๐	๑,๘๑๑	๔,๔๕๐	๔,๖๘๐	๙,๑๓๐
๘	กลางหมื่น	๑,๗๔๐	๗๒๔	๒,๓๔๐	๒,๔๒๐	๔,๗๖๐

๙	ขมื่น	๓,๒๔๐	๙๑๓	๔,๖๕๐	๔,๘๒๐	๙,๔๗๐
๑๐	ไผ่	๑,๖๒๐	๑,๓๑๑	๒,๔๘๐	๒,๕๕๐	๕,๐๒๐
๑๑	เขียงเครือ	๒,๑๘๐	๑,๓๖๕	๓,๔๒๐	๓,๕๙๐	๗,๐๑๐
๑๒	บึงวิชัย	๒,๑๔๐	๑,๑๐๑	๒,๘๔๐	๒,๙๘๐	๕,๘๒๐
๑๓	อาจารย์	๒,๓๑๐	๔๕๔	๒,๙๕๐	๓,๑๒๐	๖,๐๗๐
๑๔	ภูปอ	๑,๘๕๐	๙๙๖	๓,๒๑๐	๓,๓๔๐	๖,๕๕๐
๑๕	หนองกุ้ง	๑,๖๕๐	๖๔๕	๒,๒๘๐	๒,๓๗๐	๔,๖๕๐
๑๖	ลำคลอง	๑,๙๔๐	๖๑๖	๒,๘๒๐	๒,๙๖๐	๕,๗๘๐
๑๗	ลำปาว	๙๘๐	๗๖๗	๑,๑๒๐	๑,๑๘๐	๒,๓๐๐
รวม		๕๕,๐๗๐	๒๙,๗๕๐	๗๓,๐๗๐	๗๗,๓๙๐	๑๕๐,๔๖๐

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และ ระบบฐานข้อมูลเกษตรกร (ทะเบียนเกษตรกร), พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔,๙๐๗.๐๐	๒๘.๐๔
๕๖ - ๖๕ ปี	๕,๙๔๔.๐๐	๓๓.๙๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๔,๗๓๕.๐๐	๒๗.๐๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๔๖๒.๐๐	๘.๓๕
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๒๓.๐๐	๒.๔๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๙.๐๐	๐.๑๗
รวม	๑๗,๕๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๕,๖๘๕.๐๐	๘๙.๖๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑,๘๑๕.๐๐	๑๐.๓๗
รวม	๑๗,๕๐๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑๓,๓๒๙.๐๐	๑๔๐,๖๗๗.๐๐
เช่า	๑,๖๗๑.๐๐	๑๖,๑๓๙.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี)	๔,๑๒๓.๐๐	๓๑,๙๑๕.๐๐
รวม	๑๙,๑๒๓	๑๘๘,๗๓๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๑,๖๓๓.๐๐	๗๙๙.๐๐	๗๖.๐๐	๑,๖๓๓.๐๐	๑๓,๓๒๙.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้รวมเฉลี่ย: ประมาณ ๑๕,๖๗๖ - ๑๖,๕๐๐ บาท/เดือน

รายได้ทางการเกษตร: ประมาณ ๔๐% (มาจากการทำนาเป็นหลัก รองลงมาคือพืชไร่และประมงน้ำจืด เช่น ปลานิลกระชัง)

รายได้นอกการเกษตร: ประมาณ ๖๐% (จากการรับจ้างทั่วไปและค้าขายในตัวเมือง)

รายจ่ายรวมเฉลี่ย: ประมาณ ๑๕,๐๐๐ - ๑๕,๖๗๖ บาท/เดือน

รายจ่ายส่วนใหญ่หมดไปกับค่าสินค้าอุปโภคบริโภค (๗๐%) และต้นทุนการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะค่าปุ๋ย และค่าแรง (๓๐%)

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน: ประมาณ ๒๗๕,๔๘๕ - ๓๕๐,๐๐๐ บาท

แหล่งเงินกู้

๑. ธ.ก.ส. สาขาภาพสินธุ์: เป็นแหล่งหลัก (สัดส่วนประมาณ ๘๐%)

๒. กองทุนหมู่บ้านและสหกรณ์การเกษตร: (สัดส่วนประมาณ ๑๕%)

๓. หนี้นอกระบบ/อื่นๆ: (สัดส่วนประมาณ ๕%)

สถานะการชำระหนี้ ส่วนใหญ่ยังคงชำระได้ตามกำหนด แต่มีแนวโน้มการขอปรับโครงสร้างหนี้

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ศาสนาพุทธ: ประมาณ ๙๙%

ศาสนาอื่นๆ (คริสต์/อิสลาม): ประมาณ ๑%

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ปราสาทรวงข้าว (ตำบลเหนือ): เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวของอำเภอเมืองภาพสินธุ์
ในงาน "บุญคุณลานสู่ขวัญข้าว" ณ วัดเศวตวันนาราม ที่ชาวบ้านจะนำรวงข้าวมาสร้างเป็นปราสาทอย่างวิจิตรบรรจง

- งานมหรหรรรมโปงลาง แพรวา และงานกาชาด: จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ณ หน้าศาลากลาง
จังหวัด (อำเภอเมือง) เพื่อสืบสานดนตรีโปงลางที่เป็นรากเหง้าของชาวภาพสินธุ์

- ประเพณีฮีต ๑๒ คอง ๑๔: เช่น บุญบั้งไฟ (ขอฝน), บุญผะเหวด และการแห่เทียน
พรรษาที่ยังคงปฏิบัติอย่างเข้มแข็งในทุกตำบล

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หลุบ	๑	๑๐					๓	๕๑			๑	๕๕
ลำปาว							๑๗	๕๖๘				
ลำคลอง			๑	๑๐	๑	๔๒	๑๑	๒๐๓	๑	๑๒๖		
ภูดิน	๑	๑๐			๓	๑๑๓	๒	๓๙	๒	๔๒๖		
นาจารย์	๑	๑๐	๑	๑๐			๑๙	๒๖๙				

ไผ่			๑	๑๐	๑	๔๖	๑๔	๑๖๗				
เขียงเครีอ	๒	๒๐			๑	๒๔	๑๐	๑๙๑	๑	๒๕๔		
ห้วยโพธิ์	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๓๔	๙	๑๓๑			๑	๒๔๒
บึงวิชัย	๑	๑๐			๑	๑๐	๑๒	๘๖			๑	๖๐
เหนือ	๑	๑๐			๑	๕๕	๕	๑๖๗			๑	๒๙๓
ลำพาน	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๒	๑๔	๒๖๒				
ขมิ้น			๑	๑๙	๑	๓๕	๓	๖๙			๑	๓๒
กลางหมื่น			๑	๑๐			๑๑	๑๒๐				
อุปอ					๑	๒๑	๒๑	๒๗๙				
กาฬสินธุ์							๖	๑๑๔	๑	๑,๗๑๕		
โพนทอง							๕	๕๒				
หนองกุง							๑๑	๑๑๖				
รวม	๙	๙๐	๗	๗๙	๑๑	๓๙๒	๑๗๖	๒,๘๘๔	๕	๒,๕๒๑	๕	๖๘๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๓๕
เครื่องดื่ม	๑๓
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๘๙
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๗๕
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๖๐
รวม	๖๗๒

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
ธงไชยแมงมุมร้อยแก่นสารสินธุ์	๒๖	๓	กลางหมื่น	๗
ดีโนสินธุ์	๔๓๓	๑๖	ลำพาน	๑๐
กลุ่มผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรบ้านไต้ ตำบล หลุบ	๑๔๔	๑๖	หลุบ	๑๐
กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านสว่าง	๙๑	๑	ภูดิน	๑๔
แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๑ ม.๙ ต.ภูปอ	-	๙	ภูปอ	๓๕
ปลูกผักปลอดภัยบ้านโนนสง่า ต.หนองกุ้ง	๑๙๗	๓	หนองกุ้ง	๘
กลุ่มทอเสื่อกลายชนิด บ้านคำเม็ก ตำบลไผ่ จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๓	๔	ไผ่	๑๓
ผู้เลี้ยงกระบือ ต.ลำปาว	๕๐	๑๑	ลำปาว	๔๔
กลุ่มปลูกฝ้ายแปรรูป ต.ขมิ้น	๗๑	๑๐	ขมิ้น	๑๐
การแปรรูปขยะจากปลา	๑๓	๙	ลำคลอง	๖
ปลูกเห็ดก้อนอินทรีย์ ต.เชียงเครือ	๘๔	๑๐	เชียงเครือ	๗
กลุ่มผู้ใช้น้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า ต.ลำปาว	๑๐๐	๑๐	ลำปาว	๘๐
เกษตรผสมผสานบ้านนาจารย์	๓๐๙	๙	นาจารย์	๘
เกษตรผสมผสานพืชสมุนไพร ต.หนองกุ้ง	๒๕๑	๓	หนองกุ้ง	๗
การผลิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรและอาหารสุขภาพ ต.กาฬสินธุ์	๒๙/๑	-	กาฬสินธุ์	๗
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าและผ้าพื้นเมืองโนนสง่า	๑๖๑	๓	หนองกุ้ง	๗
กลุ่มเย็บผ้าสำเร็จรูป บ.โพธิ์ทอง ม.๑๕ ต.ห้วยโพธิ์	๑๒๙	๑๕	ห้วยโพธิ์	๗
คนพอเพียงบ้านแกปะ	๑๓๑	๗	เชียงเครือ	๒๒
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสะอาดสมศรี	๒๒๙	๒	ภูปอ	๗
กลุ่มผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านโนนยาง	๑๕๐	๑๕	ลำพาน	๗
แปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านหนาด	๖๑	๕	เหนือ	๓๕
๓ โนนร่วมใจส่งเสริมพลังชีวมวล	๓	๘	ลำปาว	๗
กลุ่มจัดเก็บวัสดุจากธรรมชาติ	๑๖๐	๕	ลำปาว	๘
แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลไผ่	๑๔๖	๓	ไผ่	๓๓
แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำคลอง	-	๔	ลำคลอง	๓๕
แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำปาว	-	๒	ลำปาว	๓๓
แปลงใหญ่เห็ดฟางหนองสาหร่าย	-	๘	เหนือ	๓๐
กลุ่มเลี้ยงโคพันธุ์เนื้อบ้านหนองแสงจันทร์ บึงวิชัย	๑๑๕	๖	บึงวิชัย	๖
กลุ่มเลี้ยงโค หมู่ ๖ บ้านบึงวิชัย	๑๓๖	๖	บึงวิชัย	๖
กลุ่มปลูก แปรรูปกระท่อมและสมุนไพรพื้นบ้านจังหวัดกาฬสินธุ์	๙๑	๒	นาจารย์	๑๒

แปลงใหญ่พืชผักสมุนไพรตำบลเชียงเครือ	๔๘	๑๑	เชียงเครือ	๓๔
ผู้เลี้ยงโคเนื้อ ม.๖ บึงวิชัย	๓๘	๖	บึงวิชัย	๗
กลุ่มเลี้ยงเป็ดไก่บึงวิชัย	๑๔๗	๔	นาจารย์	๑๕
กลุ่มผลิตดินปลูกและพันธุ์ไม้नाจารย์	๑๓๘/๑	๔	นาจารย์	๑๑
กลุ่มพืชเศรษฐกิจใหม่มีคำ ต.นาจารย์	๘๙	๔	ไผ่	๑๐
กลุ่มไผ่หวานบ้านคำเม็ก	๑๑๕	๗	กลางหมื่น	๗
กลุ่มสมุนไพรบ้านคำบอน	๕๓	๙	ลำคลอง	๖
เพาะพันธุ์กล้าไม้ ปลูกพืชสมุนไพรดงเมือง	๗๗	๑๓	ลำพาน	๑๑
เกษตรไม้ผลและการแปรรูป บ.หนาด	๑๓๐	๕	เหนือ	๘
พืชผักสมุนไพรพื้นบ้านอินทรีย์	๖๖	๕	โพนทอง	๙
กลุ่มปลูกพืชสมุนไพรทางการแพทย์แบบผสมผสานเมืองกาฬสินธุ์	๙๖	๓	หนองกุ้ง	๘
พฤษภเวชนองแวงใหญ่ ภูโป ม.๘	๒๒๑	๘	ภูโป	๗
เกษตรพอเพียงยั่งยืน ต.โพนทอง	๔๓	๙	โพนทอง	๙
เกษตรผสมทรัพย์	๒๑๖	๒	ภูโป	๗
บึงวิชัยโมเดล	๒๐๓/๓	๕	โพนทอง	๑
กลุ่มผลิตเศษวัสดุเหลือใช้ ตำบลลำปาว	๕๒	๑๐	ลำปาว	๑๐
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาและสัตว์น้ำ ตำบลลำปาว	๙	๑๐	ลำปาว	๑๐
กลุ่มเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย ตำบลลำปาว	๓๘	๑๐	ลำปาว	๑๗
แปลงใหญ่มันสำปะหลังโรงงาน ตำบลนาจารย์	๓๓๕	๙	นาจารย์	๓๐
แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลขมิ้น	๕๕	๘	ขมิ้น	๓๐
แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลเชียงเครือ หมู่ ๒	๑๔๔	๒	เชียงเครือ	๓๘
กลุ่มน้ำหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์	๗๑	๖	ลำปาว	๓๐
ผู้ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการแพทย์จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๕๖	๔	หนองกุ้ง	๗
พืชสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจใหม่	๒๔๐	๗	หนองกุ้ง	๗
กลุ่มปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์และเลี้ยงโคเนื้อ บ้านท่าลำดาน	๑๙๗	๗	หนองกุ้ง	๘
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านคอนเรียบหมู่ที่ ๑ ต.หุบก	๗๘	๑	หุบก	๑๐
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อชุมชนวัดชัยสิทธิ์	๒๐๗	๖	ภูโป	๑๕
เพื่อนริมแก่งวิถีเกษตรปลอดภัย	๗๔/๑	-	กาฬสินธุ์	๘
กลุ่มทอเสื่อกก บ.อัมพวันม่วงน้อย	๑๔๔	๗	ลำคลอง	๒
กลุ่มพรมเช็ดเท้าถักมือ บ.อัมพวันม่วงน้อย	๖๖	๗	ลำคลอง	๑๔
กลุ่มผู้ใช้น้ำจากคลองชลประทาน	๑๐	๕	ลำปาว	๓๒
กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านหนองใหญ่	๗๐	๗	ลำปาว	๑๑
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านคำเม็ก ต.ไผ่	๒๓	๔	ไผ่	๙
กลุ่มเกษตรผสมผสานปลูกพืชสมุนไพร บ.อัมพวันม่วงน้อย	๑๖๑	๗	ลำคลอง	๗
พืชเศรษฐกิจใหม่ ต.บึงวิชัย	๑๓๓	๕	บึงวิชัย	๗
เลี้ยงโคขุนบ้านเริงนาแก หมู่ที่ ๖	๑๗๖	๖	ไผ่	๙

เลี้ยงโคขุนบ้านหนองโพน	๑๖๐	๑	ลำปาว	๙
กลุ่มเลี้ยงโคขุนหนองแวงเหนือ ม.๕	๙๘	๕	ภูโป	๙
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย ม.๓	๖๐	๓	ห้วยโพธิ์	๒๗
กลุ่มเลี้ยงโคขุน บ.หนองกลางโคก	๗๐	๒	กลางหมื่น	๙
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านโจดเลขที่ ๑๔๘	๑๔๘	๖	ภูโป	๑๐
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านกุดอ้อ หมู่ที่ ๔	๑๗๓	๔	ลำพาน	๗
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านโนนแพง	๑๙๙	๖	ลำพาน	๙
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านหนองแวงใหญ่ หมู่๘	๒๙	๘	ภูโป	๙
โคขุนหนองสอเหนือ ม.๓	๙๑	๓	ลำปาว	๙
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านหนองสอใต้ ม.๒	๒๖๘	๒	ลำปาว	๙
กลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านท่าแสง	๙๓	๗	ลำพาน	๙
กระบือหนองแสงจันทร์	๒	๖	บึงวิชัย	๒
กลุ่มโคขุนบึงวิชัย	๑๒๓	๖	บึงวิชัย	๒
กลุ่มเลี้ยงโค บ้านโนนคำม่วง	๑๔	๗	นาจารย์	๑
พืชผักสวนครัวปลาเค้าน้อย-หาดทอง	๑๕๗	๓	ลำคลอง	๑
ศูนย์ข้าวชุมชนปลาเค้าน้อย-หาดทอง	-	๓	ลำคลอง	๗๖
กึ่งก้ามกรามหาดปลาทอง	๕๓	๓	ลำคลอง	๒๘
กลุ่มผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งหนองทุ่ม ม.๑,๒,๓	๑๐๔	๒	บึงวิชัย	๙
กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์และพลังงานทดแทน ตำบล กาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	๓๐๘	-	กาฬสินธุ์	๕๘
กลุ่มผู้เลี้ยงแพะ-แกะ จังหวัดกาฬสินธุ์	๔๕๘	๒	ลำปาว	๑
กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์วิถีธรรมชาติตำบลลำปาว	๔๔	๙	ลำปาว	๒
โคกล่ามแพรวา ต.ไผ่	๑๔๒	๓	ไผ่	๗
กลุ่มทอผ้าไหม ๕ ต.ภูโป	๒๕	๕	ภูโป	๖
กลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดเกษตรแบบยั่งยืน	๑๗๖	๖	ไผ่	๖
กลุ่มไข่เค็มสมุนไพร ม.๑ ต.กลางหมื่น	๕๙	๑	กลางหมื่น	๑๘
กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านโจด หมู่ ๖,๗	๑๓๖	๗	ภูโป	๑๑
อนุรักษ์กระบือบ้านปลาเค้าน้อย	๑๓๖	๓	ลำคลอง	๑๐
ปลูกกล้วยหอมคาเวนดิชเพื่อการส่งออก	๒๐๙	๙	นาจารย์	๑๐
กลุ่มผู้เลี้ยงและพัฒนาพันธุ์กระบือลุ่มน้ำลำปาว	๔๔๔	๖	โพนทอง	๒๔๘
กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหนองไผ่	๗๘/๑	๒	ไผ่	๙
แก่งนาขาม ๙ ตามรอยเท้าพ่อ	๑๕๑	๕	นาจารย์	๑๐
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองแวงใหญ่ ม.๘	๘๐	๘	ภูโป	๑๐
เกษตรยั่งยืนโนนนาจารย์	๑๓๒	๘	นาจารย์	๑๐
ปศุสัตว์สามัคคีออมทรัพย์	๘๓	๑๑	เขียงเครือ	๑๓
แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ ต.ลำพาน	๒๖	๑๐	ลำพาน	๒๓
กลุ่มหลักบ้านต้นเมืองกาฬสินธุ์	๒๖	๒	กลางหมื่น	๗

แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลภูปอ	๕๓	๓	ภูปอ	๑๐
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านหนาด	๖๑	๕	เหนือ	๑๐
สถานีผลิตพลังงานชีวมวลชุมชน	๒๑๔	๙	อาจารย์	๑๕
กลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ต.ภูปอ	๒๖๙	๒	ภูปอ	๙
ศูนย์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่ตำบลเชียงเครือ	๑๐๗	๗	เชียงเครือ	๑๓
มะม่วงบึงวิชัย	๙๙	๕	บึงวิชัย	๑๕
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ต.ห้วยโพธิ์	๖๐	๒	ห้วยโพธิ์	๗
เครือข่ายพลังปัญญาบ้านแกปะ	๕๘	๗	เชียงเครือ	๙
กลุ่มทอผ้าฝ้ายพัฒนา	๕๐	๓	ไผ่	๑๕
ทำเกษตรใช้น้ำน้อย ม.๓ บึงวิชัย	๓๖	๓	บึงวิชัย	๙
ทำเกษตรใช้น้ำน้อย ม.๔ บึงวิชัย	๒๕๒	๔	บึงวิชัย	๗
ผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านศรีบูรพา	๑๗	๘	อาจารย์	๙
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านแก่งนาขาม	๕	๕	อาจารย์	๑๐
กลุ่มผู้ผลิตหญ้าอาหารสัตว์และเลี้ยงโคเนื้อตำบลโพนทอง	๑๖	๘	โพนทอง	๑๓
กลุ่มจักสานเส้นพลาสติกบ้านดงเมือง	๑๕๑	๑๐	ลำพาน	๑๐
กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อห้วยตุ้ม	๑๓	๑๑	กลางหมื่น	๙
นาแปลงใหญ่ตำบลลำพาน	๓๘	๑๐	ลำพาน	๕๐
กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือแม่สมบัติ	๓	๓	ไผ่	๑๕
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ ม.๖ ต.อาจารย์	๑๐	๖	อาจารย์	๑๑
กลุ่มคั้นข้าวหอม ตำบลเหนือ	๓๙	๑	เหนือ	๒๑
กลุ่มผึ้งหอมหวาน	๑๓๐	๑๖	ลำพาน	๘
กลุ่มจักสานบ้านดงพยอมม.๘	๑๖๘	๘	ห้วยโพธิ์	๒๑
กลุ่มผลิตเนื้อโคมาตรฐานอินทรีย์จังหวัดกาฬสินธุ์	๘๓	๔	อาจารย์	๒๗
กลุ่มน้ำปลาร้าปรุงรสตราประกายเพชร	๑๕๑	๗	หนองกุง	๙
กลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลภูปอ	๑๖๗	๘	ภูปอ	๑๕
ผู้ปลูกผักแกปะ	๒๙	๕	เชียงเครือ	๑๙
กลุ่มเลี้ยงโคบ้านโพนทอง ม.๒	๕๒	๒	โพนทอง	๑๐
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสงเปลือย	๑๒๓	-	กาฬสินธุ์	๗
กลุ่มทอเสื่อกลายชนิด บ้านโคกล่าม หมู่ ๓ ตำบลไผ่	๘๐	๓	ไผ่	๗
กลุ่มพัฒนาฝีมือช่าง บ.ท่าลำควน ม.๗	๑๐๒	๗	หนองกุง	๒๐
กลุ่มทอเสื่อที่บ้านกุดอ้อ	๖๗/๑	๔	ลำพาน	๑๕
กลุ่มผลิตเตาเพื่อจำหน่าย	๕๘	๔	ห้วยโพธิ์	๑๕
กลุ่มผู้ปลูกไม้ยูคาลิปตัส ต.ภูปอ	๒๙	๕	ภูปอ	๑๘
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรโนนดอกจาน ต.ไผ่	๗๖	๕	ไผ่	๑๐
กลุ่มผลิตข้าวปลอดภัยบ้านแก่งนาขาม	๗๓	๕	อาจารย์	๓๐
กลุ่มไร่นาสวนผสมบ้านทุ่งสว่าง ม.๑๖	๔๑	๑๖	ลำพาน	๑๖
กลุ่มปลูกอ้อยส่งโรงงานหนองแวงใหญ่	๑๓๙	๘	ภูปอ	๑๔

กลุ่มปลูกถั่วลิสงบ้านโคกอุดม ม.๑๐ ต.กลางหมื่น	๓	๑๐	กลางหมื่น	๗
กลุ่มแปรรูปมะพร้าว บ.นาจารย์ ม.๔	๘๙	๔	นาจารย์	๗
กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ดงเมือง	๘๒	๑๐	ลำพาน	๖๙
กลุ่มพัฒนาอาชีพวังเกาะเหล็ก	๒๑	๒	ลำพาน	๑๐
กลุ่มเลี้ยงโคโนนสวรรค์	๒๕	๓	ภูปอ	๑๑
กลุ่มทอเสื่อจากกกบ้านดงบังเก่า ม.๑๑	๑๐	๑๑	ห้วยโพธิ์	๑๒
กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า หมู่ ๕	๔๑	๕	ภูปอ	๑๐
กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์เชียงเครือ	๑๔๔	๒	เชียงเครือ	๒๑
กลุ่มนิคมเศรษฐกิจพอเพียง แปลง ๑	๗๓	๗	ภูปอ	๑๖
กลุ่มพัฒนาอาชีพชุมชนดอนสวรรค์	๔๗	-	กาฬสินธุ์	๑๑
กลุ่มเกษตรกรปลูกไม้ผลตำบลหนองกุ้ง	๑๐๘	๓	หนองกุ้ง	๑๓
กลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าไหม บ้านดงสว่าง หมู่ ๕	๖๙	๕	ห้วยโพธิ์	๒๕
กลุ่มส่งเสริมผู้ผลิตยางพาราบ้านเชียงเครือ	๑๓๗	๑	เชียงเครือ	๑๖
กลุ่มปลูกมันสำปะหลังหนองแวงใหญ่	๑๙๐	๘	ภูปอ	๔๙
กลุ่มเลี้ยงโคโนนคำม่วง	๒๖	๗	นาจารย์	๑๐
นาข้าวเหล่าหลวงกลางสามัคคี	๑๑๓	๑๒	ภูดิน	๒๕
สมุนไพรพื้นเมืองบ้านเหล่ากลาง หมู่ที่ ๙ ต.กลางหมื่น	๔๔	๙	กลางหมื่น	๙
กลุ่มทอผ้าลายเกล็ดเต่าบ้านท่าลำดวน ม.๗	๔๑	๗	หนองกุ้ง	๒๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปเนื้อสัตว์	๒๒๗	๔	นาจารย์	๘
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโนนนคร ม.๑๐ ต.ขมิ้น	๓๙	๑๐	ขมิ้น	๒๑
ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหุบ	๒๓๓	๓	หุบ	๑๗
กลุ่มข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษ บ.โหมน ม.๒	๑๓๘	๒	ห้วยโพธิ์	๒๑
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านเหล่ากลาง ม.๙ ต.กลางหมื่น	๓๘	๙	กลางหมื่น	๕
ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านหนองหัวช้าง ต.กลางหมื่น	๑๐๓	๓	กลางหมื่น	๒๙
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง	๘๙	๔	นาจารย์	๒๑
ทอผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านโคกล่าม ม.๓	๕๔	๓	ไผ่	๒๔
ปลาส้มทอดก้างธารทอง	๒๐	๙	ลำคลอง	๕
กลุ่มที่นอนหมอนขิต	๔๔	๙	กลางหมื่น	๑๓
ร้านค้าสหกรณ์บ้านหนองสาหร่าย	๕	๘	เหนือ	๖๓

ที่มา : ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าพื้นเมืองบ้านดงน้อย หมู่ที่ ๓		๓	ห้วยโพธิ์	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานเส้นพลาสติกบ้านดงเมือง		๑๐	ลำพาน	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพืชผักสวนครัวปลาค้างคาวน้อย-หาดทอง		๓	ลำคลอง	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าพื้นเมืองโคกล่าม หมู่ ๓		๓	ไผ่	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสวนสมุนไพรแนวคันนาไทย		๔	กลางหมื่น	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปมะพร้าวบ้านนาจารย์ ม.๔		๔	นาจารย์	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าพื้นเมืองบ้านโนนนคร		๑๐	ขมิ้น	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านสว่าง		๑	ภูดิน	๓๔
กลุ่มยุวเกษตรกรยุวเกษตรกรโรงเรียนบึงวิชัยสงเคราะห์		๖	บึงวิชัย	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรภูโปโมเดล		๓	ภูโป	๒๑
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านเหล็กกกกอกสามัคคี		๑๑	เหนือ	๕๕
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนท่าแสงวิทยา		๗	ลำพาน	๑๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนนาขามร่วมราษฎร์บำรุง		๙	ภูดิน	๓๗
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านคำเม็ก		๔	ไผ่	๔๖
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์		๑๖	ห้วยโพธิ์	๓๔
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเหล่านาแกวิทยานุสรณ์		๙	เชียงเครือ	๒๔
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเหล่าหลวงวิทยาคาร		๑๑	ภูดิน	๔๒
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านหนองม่วง		๗	ลำคลอง	๔๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนคำปลาฟ้าโนนชัย		๗	ขมิ้น	๓๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรร่วมใจสร้างรายได้ภูดิน หมู่ ๘		๘	ภูดิน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพเกษตรกร		๒	นาจารย์	๑๐

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนต.หลุบ		๓	หลุบ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมผลิตปุ๋ยชีวภาพ		๒	เชียงเครือ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมปลูกผักปลอดสารพิษ		๗	เชียงเครือ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ		๑๒	ห้วยโพธิ์	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรอาชีพเพาะเห็ดฟาง		๖	เหนือ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มพัฒนาอาชีพวังเกาะเหล็ก		๒	ลำพาน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง		๒	บึงวิชัย	๑๐

ที่มา: ระบบองค์การเกษตรกร (๓ก) , พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์กองทุนสวนยางเชียงเครือ จำกัด	๒๑๒	๑	เชียงเครือ	๒๕๔
สหกรณ์การเกษตร สกย.ถาวรภูดิน จำกัด	๑๒๖	๑	ภูดิน	๓๖๙
สหกรณ์การเกษตรปลาเคานอย - หาดทอง จำกัด	๗๓	๓	ลำคลอง	๑๒๖
สหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด	๑๘๗/๒๑	-	กาฬสินธุ์	๑,๗๑๕
สหกรณ์ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังเขื่อนลำปาว จำกัด	๒๑	๑๓	ภูดิน	๕๗
กลุ่มเกษตรกรทำนาบึงวิชัย	๘๙	๘	บึงวิชัย	๖๐
กลุ่มเกษตรกรทำนาเหนือ	๑๖๖	๗	เหนือ	๒๙๓
กลุ่มเกษตรกรทำไร่มัน	๗๐	๕	ขม้น	๓๒
กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางพารา ห้วยโพธิ์-หลักเมือง	๓	๑๓	ห้วยโพธิ์	๒๔๒
กลุ่มเกษตรกรทำสวนหลุบ	๗๕	๑๒	หลุบ	๕๕

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
กาฬสินธุ์	-	๑	-	-	-	๑	๑	๑	-
เหนือ	-	๒	๑	๑	-	๑	๑	๒	๑
หลุบ	-	๒	๑	-	-	๑	๑	๒	-
ห้วยโพธิ์	-	๒	๑	๑	-	๑	๑	๒	๑
ภูดิน	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
โพนทอง	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
ลำพาน	๑	๒	๑	-	-	๑	๑	๑	-
กลางหมื่น	-	๓	๑	-	-	๑	๑	๒	๑
ขมิ้น	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
ไผ่	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
เซียงเครือ	-	๒	๑	๑	-	๑	๑	๒	-
บึงวิชัย	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
นาจารย์	-	๒	๑	-	-	๑	๑	๑	-
ภูปอ	-	๒	๑	-	-	๑	๑	๒	๑
หนองกุง	-	๑	๑	-	-	๑	๑	๑	-
ลำคลอง	-	๒	๑	๑	-	๑	๑	๒	๑
ลำปาว	-	๒	๑	๑	-	๑	๑	๒	๑
รวม	๑	๒๘	๑๗	๖	-	๑๗	๑๗	๒๗	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และหน่วยในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๔

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุ สัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ห้วยโพธิ์	๐	๑๐	๐	๒๕	๑๙	๑๘	๑	๐	๐
ลำคลอง	๐	๐	๓	๑๒	๑๑	๑๐	๑	๐	๐
นาจารย์	๐	๐	๐	๑๐	๑๐	๙	๑	๐	๐
โพนทอง	๐	๐	๐	๑๒	๑๐	๑๐	๐	๐	๐

ขมิ้น	๐	๐	๐	๑๕	๑๒	๑๑	๑	๐	๐
กลางหมื่น	๐	๑	๐	๑๕	๑๓	๑๒	๒	๐	๐
หนองกุ้ง	๐	๐	๐	๘	๙	๘	๐	๐	๐
ภูดิน	๐	๐	๐	๑๕	๑๕	๑๔	๐	๐	๐
ภูปอ	๐	๐	๒	๑๐	๑๐	๙	๐	๐	๑
กาฬสินธุ์	๐	๓	๐	๒	๑	๔	๑๔	๐	๐
บึงวิชัย	๐	๐	๐	๑๐	๑๐	๙	๑	๐	๐
เขียงเครือ	๐	๐	๓	๑๖	๒๔	๑๑	๑	๐	๐
ลำพาน	๑	๑	๐	๑๙	๑๗	๑๖	๑	๑	๐
ลำปาว	๐	๐	๐	๑๒	๒๒	๑๑	๑	๐	๐
ไผ่	๐	๐	๐	๙	๑๐	๙	๒	๐	๐
หลุบ	๐	๐	๐	๑๖	๑๖	๑๖	๒	๐	๐
เหนือ	๐	๐	๐	๑๖	๑๔	๑๒	๐	๐	๑
รวม	๑	๑๕	๘	๒๒๒	๒๒๓	๑๘๙	๒๘	๑	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และหน่วยในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอ เมืองกาฬสินธุ์ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๒๑ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
กาฬสินธุ์	๑	การจัดการเกษตรเมืองและสวนผักคนเมือง
เหนือ	๒	เกษตรทฤษฎีใหม่ และการแปรรูปข้าวหอมมะลิ
หลุบ	๑	การทำปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ
ห้วยโพธิ์	๒	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมาตรฐาน GAP และเกษตร
ภูดิน	๑	การเลี้ยงโคเนื้อและการจัดการแปลงหญ้าอาหารสัตว์
โพนทอง	๑	การปลูกไม้ผลอินทรีย์ (มะม่วง/มะนาว)
ลำพาน	๑	การทำนาประณีตและการใช้เทคโนโลยีลดต้นทุน
กลางหมื่น	๒	การขยายพันธุ์พืช และการปลูกถั่วลิสงหลังนา
ขมิ้น	๑	การปลูกพืชไร่ผสมผสานและการจัดการดิน

ไผ่	๑	การเลี้ยงไก่พื้นเมืองและการป้องกันโรคสัตว์
เขียงเครือ	๑	การผลิตพืชผักปลอดภัยและระบบน้ำหยด
บึงวิชัย	๒	ธนาคารน้ำใต้ดินและการปลูกผักฤดูแล้ง
นาจารย์	๑	การจัดการสวนผลไม้ (สละ)
ภูโป	๑	สมุนไพรท้องถิ่นและการแปรรูปเพื่อสุขภาพ
หนองกง	๑	โกโก้และพืชเศรษฐกิจทางเลือก
ลำคลอง	๑	การเลี้ยงปลานิลกระชังและการจัดการสิ่งแวดล้อมทางน้ำ
ลำปาว	๑	การแปรรูปสัตว์น้ำ (ปลาส้ม) และการประมงเชิงอนุรักษ์
รวม	๒๑	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และหน่วยในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๔

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชนตำบลลำพาน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑๐	ลำพาน
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลลำพาน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑๔	ลำพาน
๓	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบล นาจารย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๙	นาจารย์
๔	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลห้วยโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๒	ห้วยโพธิ์
๕	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลห้วยโพธิ์	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๒	ห้วยโพธิ์
๖	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลเขียงเครือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๗	เขียงเครือ
๗	แปลงใหญ่ข้าวตำบลหลุบ (ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนตำบลหลุบ)	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๓	หลุบ
๘	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลไผ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว	๔	ไผ่
๙	แปลงใหญ่เห็ดฟางหนองสาหร่าย	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๘	เหนือ

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑๐	สหกรณ์การเกษตรผู้ปลูกมันสำปะหลังตำบลภู ปอ	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๓	ภูปอ
๑๑	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลกลางหมื่น	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๓	กลางหมื่น
๑๒	วิสาหกิจชุมชนมะม่วงบึงวิชัย (แปลงใหญ่)	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๕	บึงวิชัย
๑๓	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโพหนอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๕	โพหนอง
๑๔	เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริตำบล หนองกุง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๓	หนองกุง
๑๕	ผักปลอดภัยตำบลกาฬสินธุ์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก		กาฬสินธุ์
๑๖	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลภูดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๑๒	ภูดิน
๑๗	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสมตำบลขมิ้น	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๙	ขมิ้น
๑๘	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลลำคลอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๑ - ๙	ลำคลอง
๑๙	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงเครือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๒	เชียงเครือ
๒๐	แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับตำบลลำพาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ดอกไม้ ประดับ	๑๐	ลำพาน
๒๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่ ตำบลเชียงเครือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าว ชุมชน	๗	เชียงเครือ
๒๒	แปลงใหญ่มะม่วงตำบลหนองกุง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	หนองกุง
๒๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลัง บ้านหาด	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๕	เหนือ
๒๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลไผ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๓	ไผ่
๒๕	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำคลอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๔	ลำคลอง
๒๖	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำพาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๒	ลำพาน
๒๗	แปลงใหญ่พืชผักสมุนไพรบ้านแกเบะ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง / แปลงใหญ่พืชผักสมุนไพร	๘	เชียงเครือ
๒๘	ศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชปลอดภัยพีพีฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก / ไม้ผล	๓	หนองกุง

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๒๙	ศูนย์เรียนรู้การปลูกยางพาราและเกษตรผสมผสานโคกหนองนาตำบลภูดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น / เกษตรผสมผสาน	๑	ภูดิน
๓๐	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสมตำบลภูดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไร่นาสวนผสม	๑	ภูดิน
๓๑	: ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โคก หนอง นา ตำบลเชียงเครือ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไร่นาสวนผสม และโคก หนอง นา	๕	เชียงเครือ
๓๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสวนตายอย	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล/เศรษฐกิจพอเพียง	๔	บึงวิชัย

ที่มา : ทำเนียบศูนย์เครือข่าย ศพก. อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	ลำพาน	นาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๐ ตำบลลำพาน อ.เมืองกาฬสินธุ์	ข้าว	๑๑๗	๑,๐๒๑.๗๕
๒	ภูปอ	กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลภูปอ	มันสำปะหลัง	๗๙	๑,๖๒๙.๗๕
๓	ลำคลอง	แปลงใหญ่ข้าว ม.๓ บ้านปลาเค้าน้อย-หาดทอง ต.ลำคลอง อ.เมือง	ข้าว	๑๐๙	๑,๐๐๖.๒๕
๔	ห้วยโพธิ์	แปลงใหญ่ข้าว ม.๒ บ.โพนน ต.ห้วยโพธิ์	ข้าว	๓๘	๒๓๗.๒๕
๕	หูลุบ	แปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหูลุบ	ข้าว	๕๒	๓๘๗.๕๐
๖	เชียงเครือ	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่ตำบลเชียงเครือ	ข้าว	๓๖	๓๙๑
๗	บึงวิชัย	แปลงใหญ่มะม่วง ม.๕ ต.บึงวิชัย	มะม่วง	๑๓๑	๑,๕๘๓
๘	ลำพาน	แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับตำบลลำพาน	ไม้ดอกไม้ประดับ	๓๐	๘๙
๙	ขมิ้น	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลขมิ้น ม.๘	มันสำปะหลัง	๓๐	๗๔๖.๗๕
๑๐	นาจารย์	แปลงใหญ่มันสำปะหลังโรงงานตำบลนาจารย์ ม.๒	มันสำปะหลัง	๓๑	๖๕๖.๗๕
๑๑	เชียงเครือ	กลุ่มผู้ผลิตมันสำปะหลังตำบลเชียงเครือ ม.๒	มันสำปะหลัง	๖๑	๗๓๗.๒๕
๑๒	เหนือ	แปลงใหญ่เห็ดฟางหนองสาหร่าย	เห็ด	๓๐	๓๐
๑๓	เหนือ	แปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านนาหาด	มันสำปะหลัง	๓๕	๔๖๓.๗๕
๑๔	ลำพาน	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำพาน	มันสำปะหลัง	๓๓	๕๘๕.๕๐

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑๕	หนองกุ้ง	แปลงใหญ่มะม่วงตำบลหนองกุ้ง	มะม่วง	๓๘	๓๘๓.๒๕
๑๖	บึงวิชัย	แปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกหน่อไม้ฝรั่งหนองทุ่ม	หน่อไม้ฝรั่ง	๓๓	๓๗.๕๐
๑๗	เชียงเครือ	แปลงใหญ่พืชผักสมุนไพรตำบลเชียงเครือ	พืชผักสมุนไพร	๓๖	๓๙
๑๘	ลำคลอง	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำคลอง	มันสำปะหลัง	๓๕	๓๗๐.๕๐
๑๙	ไผ่	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลไผ่	มันสำปะหลัง	๓๔	๓๒๘.๗๐
๒๐	เชียงเครือ	แปลงใหญ่พืชผักสมุนไพรบ้านแกเปะ	พืชผักสมุนไพร	๓๕	๖๗
๒๑	ภูดิน	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลภูดิน	มันสำปะหลัง	๕๘	๕๗๒.๒๕
๒๒	ภูป้อ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๑ ม.๙ ตำบลภูป้อ	มันสำปะหลัง	๓๕	๓๔๑
๒๓	บึงวิชัย	แปลงใหญ่มะม่วงบ้านหนองทุ่ม หมู่ ๑ ตำบลบึงวิชัย	มะม่วง	๓๘	๒๔๔.๗๕
๒๔	บึงวิชัย	แปลงใหญ่มะม่วงบ้านนาสัมพันธ์ หมู่ ๒ ตำบลบึงวิชัย	มะม่วง	๓๔	๒๐๒.๗๕

ที่มา : ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ <https://co-farm.doae.go.th/profilesamplis.php> พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ
สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า...ข้าว.....

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [/]ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

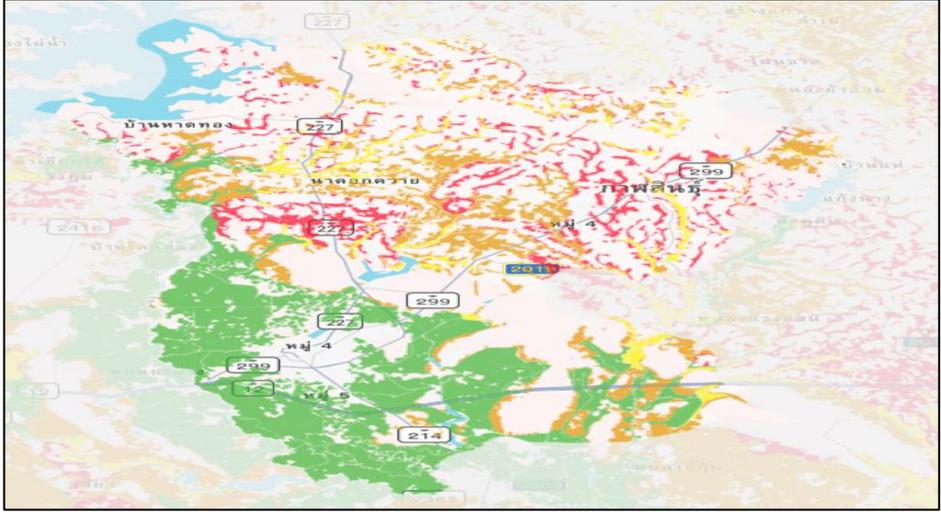
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๖๔,๐๘๓.๔๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘๔,๘๔๖.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒,๐๕๘.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๒,๒๓๒.๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๔ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๔,๙๔๕.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก..ข้าว.....

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก..ข้าว..... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	๘๔,๘๔๖.๗๑	๑๒,๐๕๘.๕๖	๔๒,๒๓๒	๒๔,๙๔๕.๔๖	๑๖๔,๐๘๓.๔๕
กลางหมื่น	๐	๑,๗๐๓.๕๕	๒,๒๘๑.๙๗	๒,๘๙๙.๕๗	๖๘๘๕.๐๙
กาฬสินธุ์	๒,๘๓๓.๘๕	๐	๒๑.๕๓	๐	๒๘๕๕.๓๘
ขมิ้น	๐	๑,๐๓๐.๕๖	๓,๗๘๙.๓๓	๒,๗๙๙.๙๐	๗๖๑๙.๗๙
เชียงเครือ	๕,๖๒๘.๐๓	๒,๐๓๐.๕๙	๖,๔๗๑.๗๑	๑๒๓.๘๗	๑๔๒๕๔.๒
นาจารย์	๐	๕๔๘.๑๘	๙๑๓.๖๔	๓,๕๐๒.๕๙	๔๙๖๔.๔๑
บึงวิชัย	๕,๗๐๒.๐๘	๔๑๙.๒๔	๔,๘๓๔.๓๒	๔,๘๓๔.๓๒	๑๕๗๘๙.๙๖
ไผ่	-	๙๒๓.๗๕	๘,๗๘๙.๓๐	๒,๗๓๔.๐๕	๑๒๔๕๖.๑
โพนทอง	๓,๒๔๘.๒๘	๒๒๘.๑๐	๕๙๒.๒๕	๐	๔๐๖๘.๖๓
ภูดิน	๐	๕๘๖.๔๑	๑,๕๖๒.๒๙	๑,๒๔๔.๗๓	๓๓๙๓.๔๓
ภูป้อ	๐	๑,๔๒๑.๙๐	๒,๙๘๒.๑๑	๓,๕๐๓.๖๑	๗๙๐๗.๖๒
ลำคลอง	๑,๓๗๕.๙๖	๘.๒๕	๑,๔๕๑.๙๕	๗๙๙.๐๒	๓๖๓๕.๑๘
ลำปาว	๐	๑,๙๐๑.๓๘	๑,๐๓๔.๗๐	๑,๙๗๔.๒๒	๔๙๑๐.๓
ลำพาน	๑๙,๔๕๒.๕๐	๐	๑๐๓.๙๘	๐	๑๙๕๕๖.๔๘
หนองกุง	๖๘๘.๕๘	๑,๑๐๗.๔๖	๒,๔๐๗.๔๕	๓,๕๓๕.๙๕	๗๗๓๙.๔๔
หลุบ	๑๙,๙๖๙.๖๐	๐	๕๘.๔๖	๐	๒๐๐๒๘.๐๖
ห้วยโพธิ์	๑๘,๒๖๒.๒๐	๐	๓,๘๒๓.๗๕	๐	๒๒๐๘๕.๙๕
เหนือ	๗,๖๘๕.๖๓	๑๔๙.๑๙	๑,๑๐๔.๙๘	๑๐.๐๑	๘๙๔๙.๘๑

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูก...ข้าว.....

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก..ข้าว..... (พื้นที่ปลูกจริง)
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

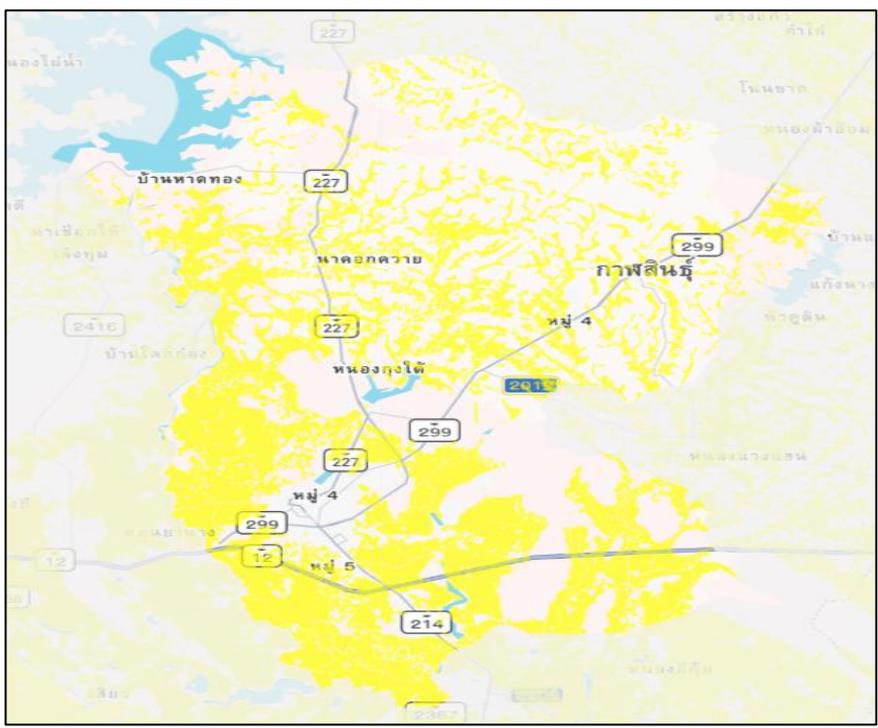
๒) พื้นที่ปลูก...ข้าว.....

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต.....ข้าว.....

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่
กาฬสินธุ์	๗๓	๔๘๘.๓๓	๔๘๘.๓๓	๒๓๒	๐.๔๒
เหนือ	๑,๑๐๖	๙,๔๐๔.๗๗	๙,๔๐๔.๗๗	๔๔๖๗	๐.๔๒
หลุบ	๑,๘๓๓	๑๖,๕๕๕.๘๖	๑๖,๕๕๕.๘๖	๗๘๖๔	๐.๔๒
ไผ่	๑,๓๑๑	๑๐,๖๑๐.๓๖	๑๐,๖๑๐.๓๖	๕๐๔๐	๐.๔๒
ลำปาว	๗๖๗	๕,๕๒๑.๓๗	๕,๕๒๑.๓๗	๒๖๒๓	๐.๔๒
ลำพาน	๑,๘๑๑	๑๔,๘๙๓.๔๓	๑๔,๘๙๓.๔๓	๗๐๗๔	๐.๔๒
เชียงเครือ	๑,๓๖๕	๑๓,๒๑๘.๓๖	๑๓,๒๑๘.๓๖	๖๒๗๙	๐.๔๒
บึงวิชัย	๑,๑๐๑	๘,๙๑๙.๒๑	๘,๙๑๙.๒๑	๔๒๓๗	๐.๔๒
ห้วยโพธิ์	๑,๘๑๘	๑๕,๘๖๕.๙๒	๑๕,๘๖๕.๙๒	๗๕๓๖	๐.๔๒
ภูป้อ	๙๙๖	๑๑,๑๒๐.๓๖	๑๑,๑๒๐.๓๖	๕๒๘๒	๐.๔๒
ภูดิน	๔๑๖	๒,๕๒๙.๕๐	๒,๕๒๙.๕๐	๑๒๐๒	๐.๔๒
หนองกุง	๖๔๕	๔,๙๓๕.๔๓	๔,๙๓๕.๔๓	๒๓๔๔	๐.๔๒
กลางหมื่น	๗๒๔	๖,๐๑๔.๓๔	๖,๐๑๔.๓๔	๒๘๕๗	๐.๔๒
ขมิ้น	๙๑๓	๖,๔๑๑.๒๕	๖,๔๑๑.๒๕	๓๐๔๕	๐.๔๒
โพนทอง	๔๐๔	๒,๖๘๒.๓๔	๒,๖๘๒.๓๔	๑๒๗๔	๐.๔๒
นาจารย์	๔๕๔	๓,๖๔๘.๐๕	๓,๖๔๘.๐๕	๑๗๓๓	๐.๔๒
ลำคลอง	๖๑๖	๔,๒๗๗.๐๘	๔,๒๗๗.๐๘	๒๐๓๒	๐.๔๒
รวม	๑๖,๓๕๓	๑๓๗,๐๙๕.๙๖	๑๓๗,๐๙๕.๙๖	๖๕,๑๒๑	

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th/report> พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก..ข้าว....

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก..ข้าว..... (พื้นที่ปลูกจริง)
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูก..ข้าว.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม

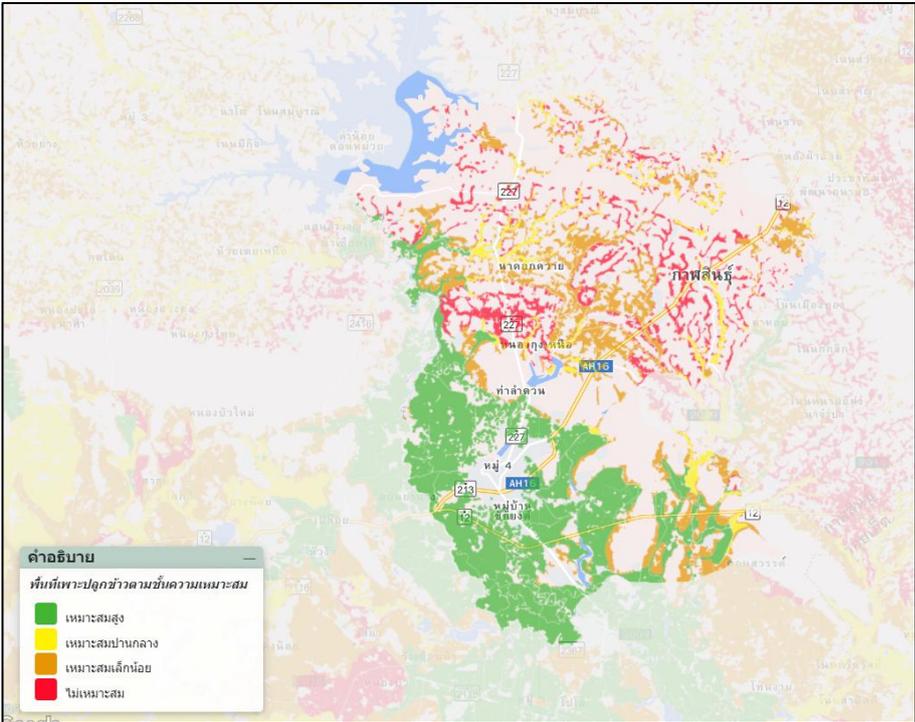
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๖๔,๐๘๓.๔๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘๔,๘๔๖.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๐ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒,๐๕๘.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๒,๒๓๒.๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๔,๙๔๕.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๐

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูก ข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	๘๔,๘๔๖.๗๑	๑๒,๐๕๘.๕๖	๔๒,๒๓๒.๗๒	๒๔,๙๔๕.๔๖	๑๖๔,๐๘๓.๔๖
กลางหมื่น	-	๑,๗๐๓.๕๕	๒,๒๘๑.๙๗	๒,๘๙๙.๕๗	๖,๘๘๕.๐๙
กาฬสินธุ์	๒,๘๓๓.๘๕	-	๒๑.๕๓	-	๒,๘๕๕.๓๘
ขมิ้น	-	๑,๐๓๐.๕๖	๓,๗๘๙.๓๓	๒,๗๙๙.๙๐	๗,๖๑๙.๗๙
เชียงเครือ	๕,๖๒๘.๐๓	๒,๐๓๐.๕๙	๖,๔๗๑.๗๑	๑๒๓.๘๗	๑๔,๒๕๔.๒๐
นาจารย์	-	๕๔๘.๑๘	๙๓๓.๖๔	๓,๕๐๒.๕๙	๔,๙๘๔.๔๑
บึงวิชัย	๕,๗๐๒.๐๘	๔๑๙.๒๔	๔,๘๓๔.๓๒	๑,๘๑๗.๙๕	๑๒,๗๗๓.๕๙
ไผ่	-	๙๒๓.๗๕	๘,๗๙๘.๓๐	๒,๗๓๔.๐๕	๑๒,๔๕๖.๑๐
โพนทอง	๓,๒๔๘.๒๘	๒๒๘.๑๐	๕๙๒.๒๕	-	๔,๐๖๘.๖๓
ภูดิน	-	๕๘๖.๔๑	๑,๕๖๒.๒๙	๑,๒๔๔.๗๓	๓,๓๙๓.๔๓

อุป	-	๑,๔๒๑.๙๐	๒,๙๘๒.๑๑	๓,๕๐๓.๖๑	๗,๙๐๗.๖๒
ลำคลอง	๑,๓๗๕.๙๖	๘.๒๕	๑,๔๕๑.๙๕	๗๙๙.๐๒	๓,๖๓๕.๑๘
ลำปาว	-	๑,๙๐๑.๓๘	๑,๐๓๔.๗๐	๑,๙๗๔.๒๒	๔,๙๐๑.๓๐
ลำพาน	๑๙,๔๕๒.๕๐	-	๑๐๓.๙๘	-	๑๙,๕๕๖.๔๘
หนองกุ้ง	๖๘๘.๕๘	๑,๑๐๗.๔๖	๒,๔๐๗.๔๕	๓,๕๓๕.๙๕	๗,๗๓๙.๔๔
หลุม	๑๙,๙๖๙.๖๐	-	๕๘.๔๖	-	๒๐,๐๒๘.๐๖
ห้วยโพธิ์	๑๘,๒๖๒.๒๐	-	๓,๘๒๓.๗๕	-	๒๒,๐๘๕.๙๕
เหนือ	๗,๖๘๕.๖๓	๑๔๙.๑๙	๑,๑๐๔.๙๘	๑๐.๐๑	๘,๙๔๙.๘๑

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตดี ทนทานโรค
- (๒) การเตรียมดิน มีการใช้เครื่องจักรกล
- (๓) การปลูก มีการใช้เครื่องจักรกล
- (๔) ระบบการให้น้ำ ปกติการผลิตอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว และมีแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาเข้ามาช่วย ก่อให้มีการผลิตพืชตลอดทั้งปีในเกษตรกรบางราย
- (๕) การดูแลรักษา เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี
- (๖) การใส่ปุ๋ย มีการนำเอาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์เข้ามาช่วยในการเพิ่มผลผลิต
- (๗) การเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ข้าวมีการตากเพื่อลดความชื้น

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการใช้สารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีการปลูก...ข้าว..... ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
นาปี					←	→				←	→	
นาปรัง	←	→		←	→						←	→

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีต้นทุนการผลิตข้าวนาปีต่อไร่ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าวนาปีต่อไร่ เป็นเงิน ๔,๑๕๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าวนาปีต่อไร่ เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวนาปี ปี ๒๕๖๙ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

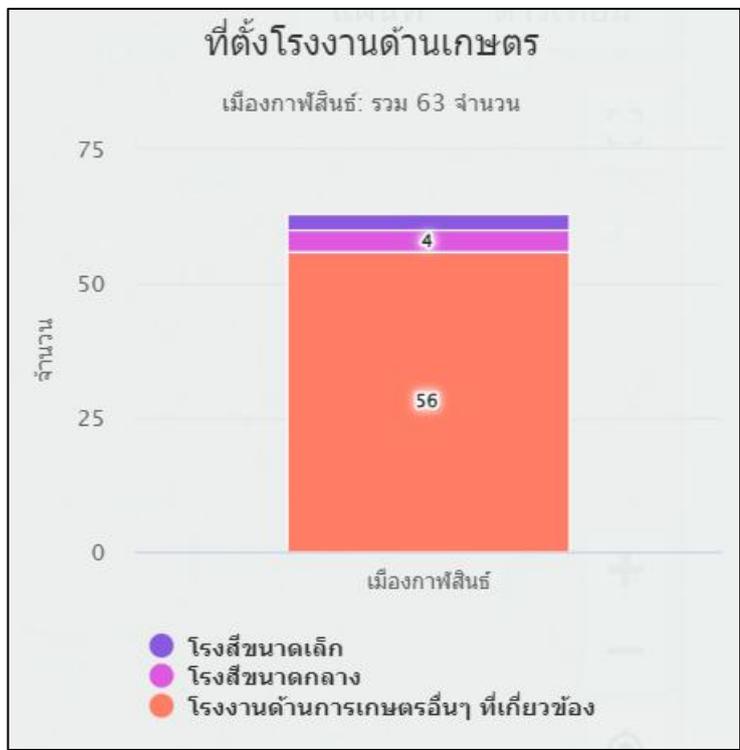
รายการต้นทุน (บาท/ไร่)	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน
ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๕๐	๓๕๐
ค่าเตรียมดิน	๗๐๐	๗๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ค่าสารเคมีกำจัดแมลง/วัชพืช	๒๕๐	๓๐๐
ค่าปลูก ดำ หว่าน	๔๐๐	๔๐๐
ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว	๘๐๐	๘๐๐
ค่าขนข้าวลาน และฉาง	๔๐๐	๔๐๐
ค่าน้ำมันตัดหญ้า ฉีด พ่น	๒๕๐	๒๕๐
รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๔,๑๕๐	๔,๒๐๐

(ที่มา : การสัมภาษณ์เกษตรกร , พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ข้าว มีโรงสีขนาดเล็กตามหมู่บ้าน หรือขายให้โรงสีขนาดใหญ่ มันสำปะหลังและอ้อยขายให้โรงงาน

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม..๔..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลไผ่ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลหุบกะพง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลลำพาน จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลหุบกะพง จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน รวม๓..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลไผ่ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลหุบกะพง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลเมืองกาฬสินธุ์ จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน... ๑๖,๓๕๓....ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ..๑๗.. ราย
มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายทองคุณ นันท์เจือ	๕	โพนทอง	๒๕๖๖	ข้าว
๒	นางสาวอัมพร จันทรวิชัย	๓	ลำคลอง	๒๕๖๖	ข้าว
๓	นายสมศรี พันปันเป้า	๓	หลุบ	๒๕๖๖	ข้าว
๔	นางสาวรัศมี ทฤษฎี	๑	เชียงเครือ	๒๕๖๖	ข้าว
๕	นางวรรณช นาใจยงค์	๖	ไผ่	๒๕๖๖	ข้าว
๖	นางสังวาลย์ พัฒนโพธิ์	๘	เหนือ	๒๕๖๖	ข้าว
๗	นางสาวอารยา ดลปัตตา	๓	กลางหมื่น	๒๕๖๖	ข้าว/พืชไร่
๘	นายอ่อนศรี โพธิรัตน์	๒	นาจารย์	๒๕๖๖	ข้าว/มันสำปะหลัง
๙	นางสมควร พัฒนไชย	๖	บึงวิชัย	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน
๑๐	นางศรีประไพ ฆารโสพล	๘	เหนือ	๒๕๖๕	ข้าว/เห็ดฟาง
๑๑	นายวัฒนา วิเชียรสาร	๒	ภูดิน	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน
๑๒	นายบุญมา ประทุมวัน	๑๖	ลำพาน	๒๕๖๕	ข้าว
๑๓	นางสาคร ผลถวิล	๓	กลางหมื่น	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง
๑๔	นางราตรี โยธาศรี	๖	บึงวิชัย	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/มะม่วง
๑๕	นางดอกแก้ว เปี่ยมรัฐหิรัญ	๓	ห้วยโพธิ์	๒๕๖๕	ข้าว/ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า
๑๖	นางสาคร ศิริคุณ	๕	โพนทอง	๒๕๖๕	ข้าว
๑๗	นายเพชร สุริโย	๒	เชียงเครือ	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/ยางพารา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ตำบลลำพาน
แปลงใหญ่	๕	๑.นาแปลงใหญ่ หมู่ ๑๐ ตำบลลำพาน อ.เมืองกาฬสินธุ์ ๒.แปลงใหญ่ข้าว ม.๓ บ้านปลาเค้าน้อย-หาดทอง ต.ลำคลอง อ.เมือง ๓.แปลงใหญ่ข้าว ม.๒ บ.โหมน ต.ห้วยโพธิ์ ๔.แปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชนตำบลหลุบ ๕.วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่ตำบลเชียงเครือ
วิสาหกิจชุมชน	๘	๑.ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลห้วยโพธิ์ ๒.แปลงใหญ่ข้าวตำบลหลุบ (ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบล หลุบ) ๓.กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลไผ่ ๔.ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลกลางหมื่น ๕.ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลภูดิน ๖.ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลลำคลอง ๗.ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงเครือ ๘.วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนนาแปลงใหญ่ตำบลเชียงเครือ

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ..ข้าว... อำเภอ...เมืองกาฬสินธุ์.....

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ชลประทานเขื่อนลำปาว ครอบคลุมหลายตำบล ทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง	มีโรงสีขนาดใหญ่และลานรับซื้อกระจายตัวใน ต.หลุบ และ ต.ไผ่	ส่งออกขายโรงสีใหญ่ระดับจังหวัด และตลาดข้าวถุงในท้องถิ่น
	ปัญหา Pain point	ดินเริ่มเสื่อมสภาพจากการใช้สารเคมี, ปัญหาวัชพืชในนาข้าว	ค่าขนส่งผลผลิตจากแปลงนาไปโรงสีสูงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว	ช่องทางจำหน่ายยังพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้โดรนเกษตรพ่นชีวภัณฑ์, ระบบ Agri-Map ปรับปรุงดิน	แอปฯ บริหารจัดการคิวรถขนส่ง และระบบอบลดความชื้น	แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ (E-commerce) และระบบ Traceability
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ แต่เริ่มมีการรวมกลุ่ม "แปลงใหญ่"	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเริ่มแปรรูปข้าวกล้อง/ข้าวฮาง	มีกลุ่ม Young Smart Farmer เข้ามาช่วยทำการตลาดออนไลน์
	ปัญหา Pain point	ขาดแรงงานคนรุ่นใหม่, ต้นทุนค่าแรงสูง	ขาดทักษะด้านการจัดการมาตรฐานโรงงาน (GMP/HACCP)	ขาดทักษะการเล่าเรื่อง (Storytelling) เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	อบรม Smart Farmer ใช้แอปฯ พยากรณ์อากาศ/ศัตรูพืช	ใช้ระบบบัญชีดิจิทัล บริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจ	การตลาดผ่าน Social Commerce (TikTok/Liveสด)
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	พันธุ์ข้าวหลักคือ ข้าวดอกมะลิ ๑๐๕ และ ข้าวเหนียว กข๖	มีการคัดเกรดข้าว และแปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุง	จำหน่ายเป็นข้าวสารขาว และข้าวแปรรูปเพื่อสุขภาพ
	ปัญหา Pain point	เมล็ดพันธุ์ไม่บริสุทธิ์ มีข้าวดีด/ข้าวปนเยอะ	บรรจุภัณฑ์ (Packaging) ยังไม่ถึงจุด และเก็บได้ไม่นาน	ราคาสินค้าผันผวนตามกลไกตลาดโลก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	เครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์ด้วยสี (Color Sorter)	เทคโนโลยี Packaging สูญญากาศ ยืดอายุผลิตภัณฑ์	ระบบจองสินค้าล่วงหน้า (Pre-order) เพื่อประกันราคา

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า...อ้อย.....

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยทั้งหมด จำนวน ๒๖๘,๕๐๗.๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖๘,๕๐๗.๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๓๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูก...อ้อย.....

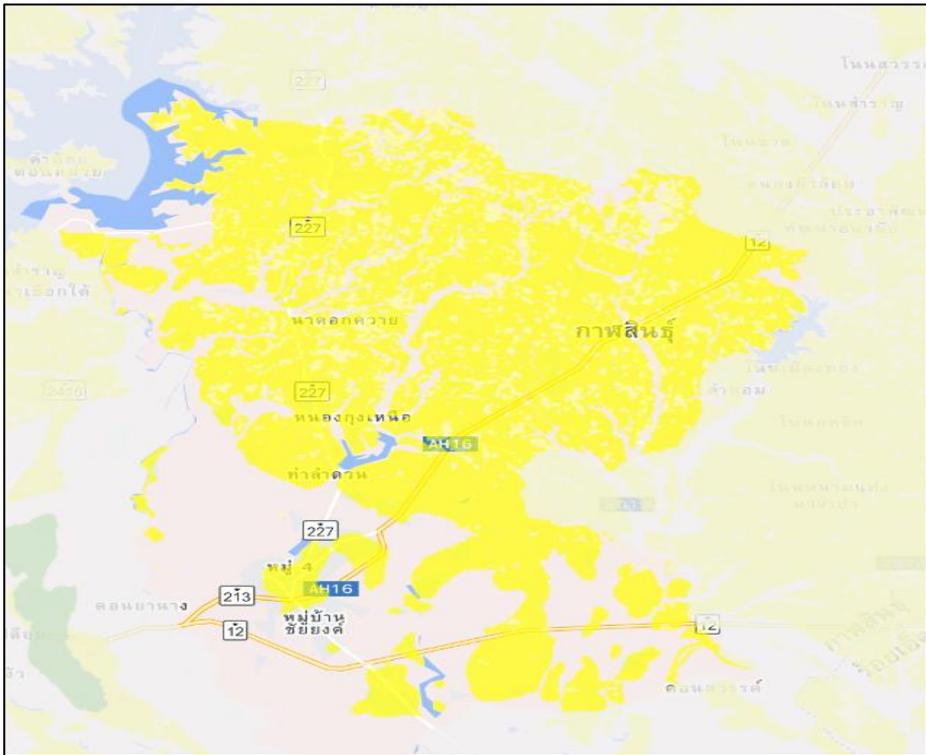
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กลางหมื่น	-	๓,๕๔๐.๒๑	-	๔๑.๖๔	๓,๕๘๑.๘๕
กาฬสินธุ์	-	-	-	-	-
ขมิ้น	-	๔,๙๙๙.๖๑	-	-	๔,๙๙๙.๖๑
เขียงเครือ	-	๑,๒๕๖.๘๓	-	-	๑,๒๕๖.๘๓
นาจารย์	-	๓,๑๖๙.๑๓	-	๒.๐๒	๓,๑๗๑.๑๕
บึงวิชัย	-	๑,๕๒๔.๖๗	-	๒	๑,๕๒๖.๖๗
ไผ่	-	๓,๘๔๘.๕๕	-	๑๐.๘๒	๓,๘๕๙.๓๗
โพนทอง	-	๔๘๑.๘๔	-	-	๔๘๑.๘๔
ภูดิน	-	๒,๘๙๑.๖๗	-	๘.๙๙	๒,๙๐๐.๖๖
ภูป้อ	-	๕,๘๖๙.๔๐	-	๒๔๕.๒๓	๖,๑๑๔.๖๓
ลำคลอง	-	๒๓๙.๙๗	-	-	๒๓๙.๙๗
ลำปาว	-	๓,๓๗๔.๐๙	-	-	๓,๓๗๔.๐๙
ลำพาน	-	-	-	-	-
หนองกุง	-	๒,๙๙๗.๒๖	-	-	๒,๙๙๗.๒๖
หลุบ	-	-	-	-	-
ห้วยโพธิ์	-	๕๒.๘๔	-	-	๕๒.๘๔
เหนือ	-	๒๓๙.๒๖	-	-	๒๓๙.๒๖
รวมอำเภอ	-	๓๔,๔๘๕.๓๒	-	๓๑๒.๖๐	๓๔,๗๙๗.๙๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๓๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับการปลูกอ้อย (ไร่)		
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ	-	๒๗๗,๔๓๔.๗๗	๒๗๗,๔๓๔.๗๗
กลางหมื่น	-	๒๒,๑๗๓.๔๑	๒๒,๑๗๓.๔๑
กาฬสินธุ์	-	๖,๒๐๒.๕๓	๖,๒๐๒.๕๓
ขมิ้น	-	๒๘,๒๐๖.๙๑	๒๘,๒๐๖.๙๑
เซียงเครือ	-	๑๗,๙๔๐.๔๓	๑๗,๙๔๐.๔๓
นาจารย์	-	๒๕,๖๖๙.๙๓	๒๕,๖๖๙.๙๓
บึงวิชัย	-	๑๗,๘๖๙.๐๗	๑๗,๘๖๙.๐๗
ไผ่	-	๒๔,๗๑๘.๐๕	๒๔,๗๑๘.๐๕
โพนทอง	-	๑๐,๓๓๓.๙๐	๑๐,๓๓๓.๙๐
ภูดิน	-	๒๔,๖๘๘.๐๗	๒๔,๖๘๘.๐๗
ภูป้อ	-	๒๙,๗๕๒.๑๐	๒๙,๗๕๒.๑๐
ลำคลอง	-	๗,๕๒๕.๔๔	๗,๕๒๕.๔๔
ลำปาว	-	๑๘,๔๕๑.๑๙	๑๘,๔๕๑.๑๙
ลำพาน	-	๑,๑๐๔.๖๖	๑,๑๐๔.๖๖
หนองกุง	-	๑๘,๘๗๔.๓๖	๑๘,๘๗๔.๓๖
หุ lup	-	๔๓๘.๖๐	๔๓๘.๖๐
ห้วยโพธิ์	-	๑๓,๗๑๗.๔๔	๑๓,๗๑๗.๔๔
เหนือ	-	๙,๗๖๘.๖๙	๙,๗๖๘.๖๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) พื้นที่ปลูกอ้อย

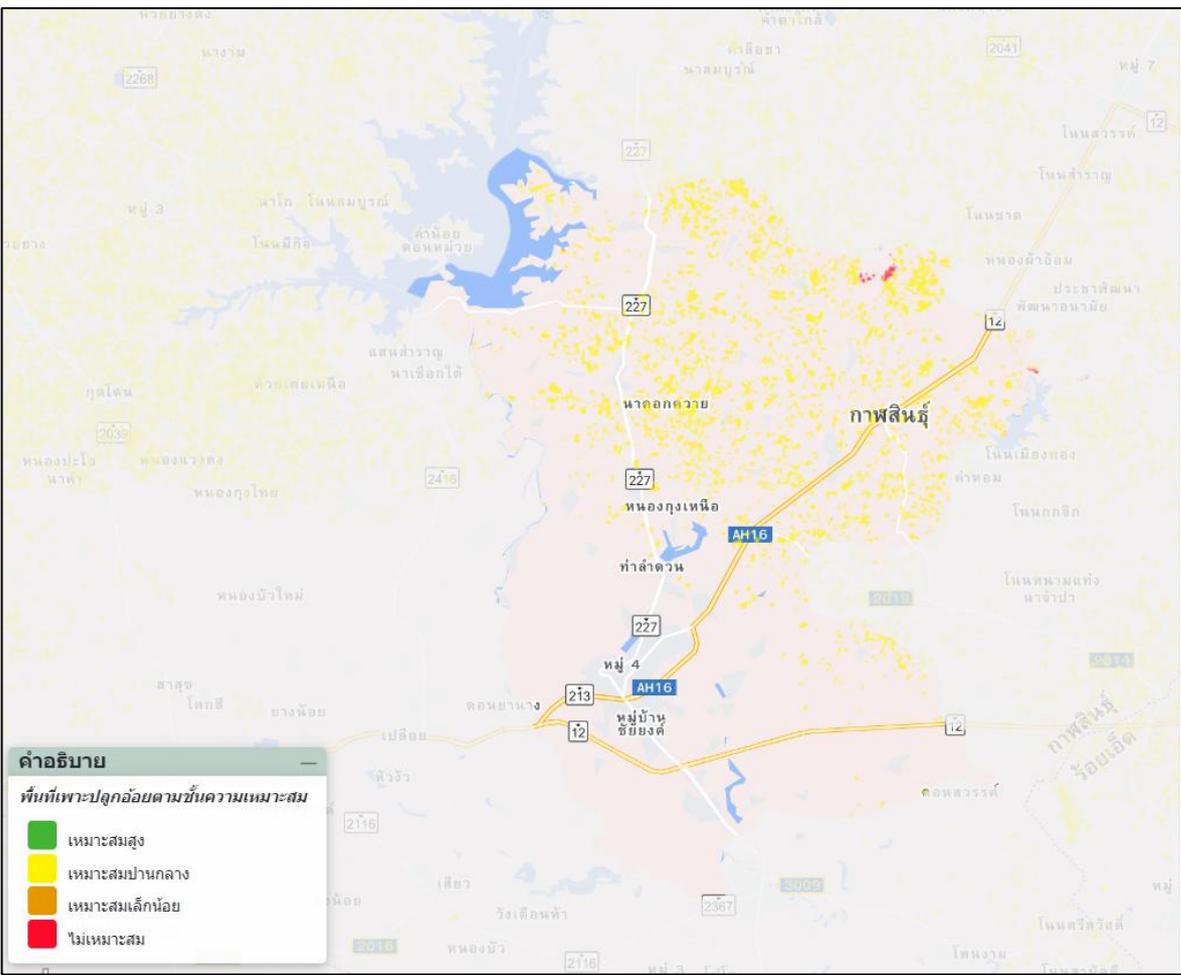
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ปลูกอ้อย จำนวน ๓๒,๐๔๖.๓๗ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลภูพาน จำนวน ๕,๕๘๑.๙๕ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลขาม จำนวน ๔,๘๖๔.๐๑ ไร่ และตำบลไผ่ จำนวน ๓,๕๒๗.๔๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๘ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต...อ้อย.....

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
กาฬสินธุ์	-	-	-	-	-
เหนือ	๕	๙๖	๙๖	๙๖๐	๑๐
หลุบ	-	-	-	-	-
ไผ่	๒๖๗	๓,๙๐๑	๓,๙๐๑	๓๙,๐๑๐	๑๐
ลำพาน	๒๗	๕๕๘	๕๕๘	๕,๕๘๐	๑๐
ลำพาน	-	-	-	-	-
เชียงเครือ	๘๙	๑,๐๒๙	๑,๐๒๙	๑๐,๒๙๐	๑๐
บึงวิชัย	๕๑	๗๒๔	๗๒๔	๗,๒๔๐	๑๐
ห้วยโพธิ์	-	-	-	-	-
ภูพาน	๔๙๗	๖,๗๓๖	๖,๗๓๖	๖๗,๓๖๐	๑๐
ภูดิน	๗๒	๑,๔๗๓	๑,๔๗๓	๑๔,๗๓๐	๑๐

หนองกุ้ง	๑๓๑	๒,๒๔๕	๒,๒๔๕	๒๒,๔๕๐	
กลางหมื่น	๓๑๓	๓,๗๔๙	๓,๗๔๙	๓๗,๔๙๐	๑๐
ขมิ้น	๓๑๖	๕,๔๗๐	๕,๔๗๐	๕๕,๗๐๐	๑๐
โพนทอง	๓๑๗	๕๙๗	๕๙๗	๕,๙๗๐	๑๐
นาจารย์	๒๘๘	๓,๕๘๘	๓,๕๘๘	๓๕,๘๘๐	๑๐
ลำคลอง	๓	๗๑	๗๑	๗๑๐	
รวม	๒,๐๙๖	๓๐,๒๓๗	๓๐,๒๓๗	๓๐๒,๓๗๐	๑๐

ที่มา : สมาคมโรงงานน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อย (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

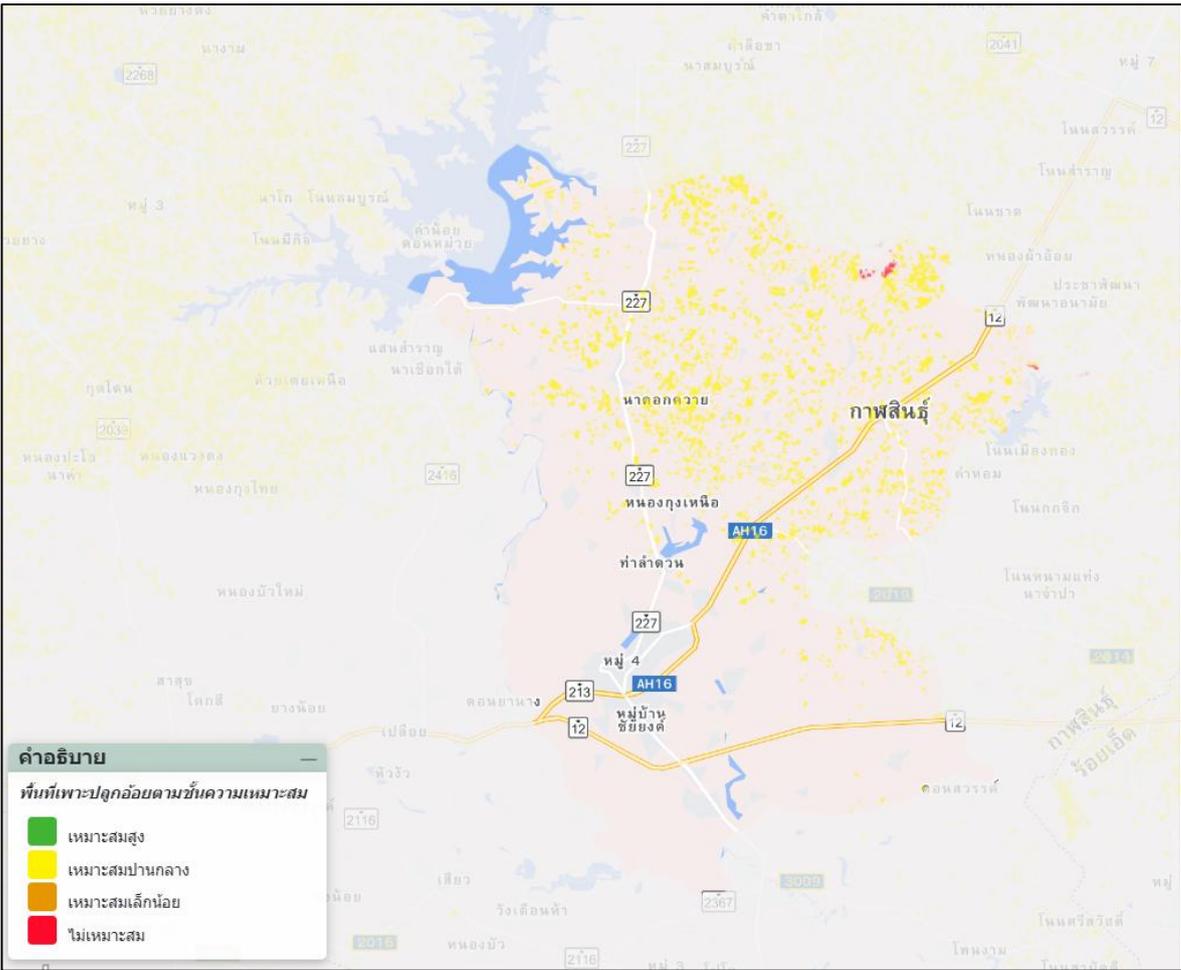
(๓) พื้นที่ปลูกอ้อยตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ปลูกอ้อยตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓๒,๐๔๖.๓๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๑,๘๐๗.๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๒๕ และพื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๒๓๘.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๔

ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กลางหมื่น	-	๓,๕๔๐.๒๑	-	๔๑.๖๔	๓,๕๘๑.๘๕
กาฬสินธุ์	-	-	-	-	-
ขมิ้น	-	๔,๙๙๙.๖๑	-	-	๔,๙๙๙.๖๑
เชียงเครือ	-	๑,๒๕๖.๘๓	-	-	๑,๒๕๖.๘๓
นาจารย์	-	๓,๑๖๙.๑๓	-	๒.๐๒	๓,๑๗๑.๑๕
บึงวิชัย	-	๑,๕๒๔.๖๗	-	๒	๑,๕๒๖.๖๗
ไผ่	-	๓,๘๔๘.๕๕	-	๑๐.๘๒	๓,๘๕๙.๓๗
โพนทอง	-	๔๘๑.๘๔	-	-	๔๘๑.๘๔
ภูดิน	-	๒,๘๙๑.๖๗	-	๘.๙๙	๒,๙๐๐.๖๖
ภูป้อ	-	๕,๘๖๙.๔๐	-	๒๔๕.๒๓	๖,๑๑๔.๖๓
ลำคลอง	-	๒๓๙.๙๗	-	-	๒๓๙.๙๗
ลำปาว	-	๓,๓๗๔.๐๙	-	-	๓,๓๗๔.๐๙
ลำพาน	-	-	-	-	-
หนองกุง	-	๒,๙๙๗.๒๖	-	-	๒,๙๙๗.๒๖
หุบกะพง	-	-	-	-	-
ห้วยโพธิ์	-	๕๒.๘๔	-	-	๕๒.๘๔
เหนือ	-	๒๓๙.๒๖	-	-	๒๓๙.๒๖
รวมอำเภอ	-	๓๔,๔๘๕.๓๒	-	๓๑๒.๖๐	๓๔,๗๙๗.๙๒

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตดี ทนทานโรค
- (๒) การเตรียมดิน มีการใช้เครื่องจักรกล
- (๓) การปลูก มีการใช้เครื่องจักรกล
- (๔) ระบบการให้น้ำ ปกติการผลิตอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว และมีแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาเข้ามาช่วย ก่อให้มีการผลิตพืชตลอดทั้งปีในเกษตรกรบางราย
- (๕) การดูแลรักษา เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี
- (๖) การใส่ปุ๋ย มีการนำเอาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์เข้ามาช่วยในการเพิ่มผลผลิต
- (๗) การเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ข้าวมีการตากเพื่อลดความชื้น
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการใช้สารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีการปลูก...อ้อย..... ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อย ต้นฝน	▽	←→	△								←→	
อ้อย ปลายฝน		←→								△	△	▽

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๕) ต้นทุนการผลิต
อำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีต้นทุนการผลิตอ้อยต่อไร่ เป็นเงิน ๑๑,๐๐๐ บาท

ตารางที่ ๔๐ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อย ปี ๒๕๖๙ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

รายการ	เป็นเงิน (บาท/ไร่)
ค่าท่อนพันธุ์ ๒ ต้น	๒,๘๐๐
ค่าไถ ค่าปลูก	๙๐๐
ค่าปุ๋ยเคมีรองพื้น (ครั้งที่ ๑)	๑,๒๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี (ครั้งที่ ๒)	๑,๓๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี (ครั้งที่ ๓)	๑,๔๐๐
ค่ากำจัดวัชพืช	๔๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓,๐๐๐
รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๑๑,๐๐๐

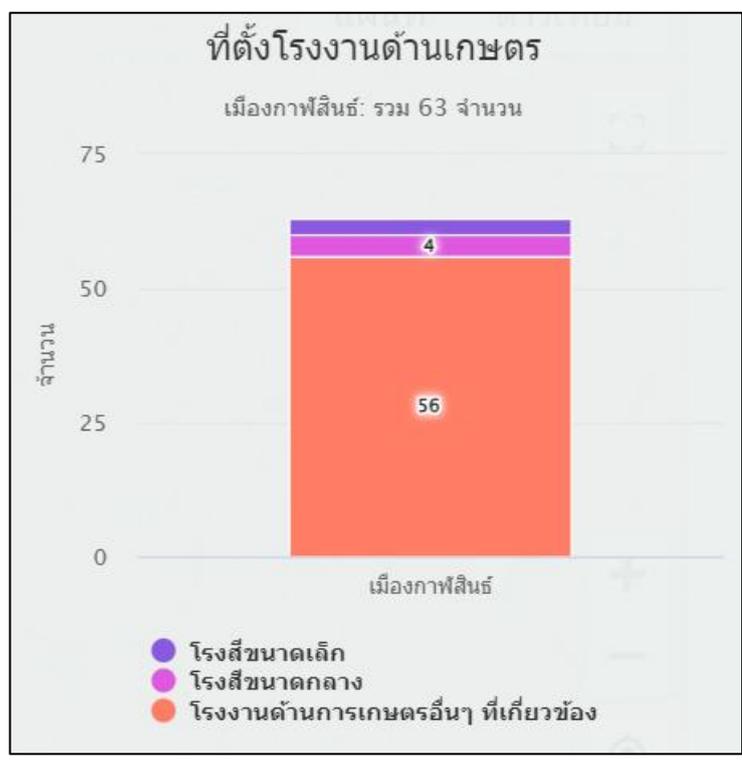
(ที่มา : การสัมภาษณ์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

ข้าว มีโรงสีขนาดเล็กตามหมู่บ้าน หรือขายให้โรงสีขนาดใหญ่ มันสำปะหลังและอ้อยขายให้

โรงงาน

ภาพที่ ๑๔ แสดงวิธีการตลาดอ้อย อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม...๒..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบล ภูดิน จำนวน ๒ แห่ง (ลานเครนรับซื้ออ้อยคอยคิว)
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบล หนองกุง จำนวน ๑ แห่ง (จุดรับซื้ออ้อยส่งโรงงาน)

มีโรงงาน...๑.. รวม ...๑..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบล นาจารย์ จำนวน ๑ แห่ง (โรงงานแปรรูปน้ำอ้อยคั้นสด/วิสาหกิจชุมชน)

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน...๒,๐๙๖....ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ..๒. ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๑ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางสมควร พัฒนไชย	๖	บึงวิชัย	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน
๒	นายวัฒนา วิเชียรสาร	๒	ภูดิน	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง , พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร (ใส่เพิ่มเติมได้เลย ไม่มีองค์กรไหนก็ลบออก) ดังนี้

ตารางที่ ๔๒ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	ไม่มี	
แปลงใหญ่	ไม่มี	
วิสาหกิจชุมชน	ไม่มี	
กลุ่มแม่บ้าน	ไม่มี	

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๓ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าอ้อย..... อําเภอ...เมืองกาฬสินธุ์.....

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	ปลูกในพื้นที่ดอนนอกเขตชลประทาน เช่น ต.ภูดิน, ต.หนองกุง, ต.นาจารย์	มีลานคนรับซื้อและจุดพักอ้อยก่อนขึ้นรถพ่วงเข้าโรงงาน	ส่งเข้าโรงงานน้ำตาลมิตรกาฬสินธุ์ และโรงงานในเขต อ.ภูผินารายณ์/สามชัย
	ปัญหา Pain point	สภาพดินเสื่อมโทรมและปัญหาภัยแล้งนอกเขตชลประทานทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	ระยะทางขนส่งไปโรงงานไกล ทำให้มีต้นทุนค่าบรรทุกสูง	พื้นที่จอดรถบรรทุกหน้าโรงงานแออัดในช่วงหีบอ้อย
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ Agri-Map วิเคราะห์ดิน และระบบให้น้ำอ้อยน้ำหยด	ใช้ระบบ GPS ติดตามรถบรรทุกเพื่อวางแผนเส้นทาง	ระบบคิวรออ้อยดิจิทัล (Digital Queueing) ลดเวลาคอยหน้าโรงงาน
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรระบบพันธสัญญา (Contract Farming) หรือระบบโคเวตา	มีกลุ่มผู้รับจ้างตัดอ้อย (รถตัด) และกลุ่มหัวหน้าโคเวตา	ทีมส่งเสริมจากโรงงานน้ำตาล (เจ้าหน้าที่ไร่) ลงพื้นที่ดูแล
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงานคนตัดอ้อยและแรงงานสูงอายุทำงานหนักไม่ไหว	ปัญหาหนี้สินจากการกู้ยืมปัจจัยการผลิตล่วงหน้า (เกี่ยว)	เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองราคาเนื่องจากอิงตามค่าความหวาน (CCS)
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	แอปฯ "มิตรชาวไร่" ช่วยบริหารจัดการแปลงและบัญชีครัวเรือน	ใช้แอปฯ จอรถตัดอ้อยพ่วงระบบบริหารแรงงาน	อบรมการตลาดสมัยใหม่และแปรรูปน้ำอ้อยคั้นสดเสริมรายได้
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	เน้นพันธุ์อ้อยโรงงานที่ให้ค่าความหวาน (CCS) สูง	การรวบรวมอ้อยสดเพื่อลดการเผาอ้อย (อ้อยสะอาด)	แปรรูปเป็นน้ำตาลทราย, กากน้ำตาล (Molasses) และชานอ้อย
	ปัญหา Pain point	การเผาอ้อยทำลายคุณภาพสินค้าและเกิดมลภาวะ PM ๒.๕	อ้อยค้ำหน้าโรงงานนานเกินไปทำให้สูญเสียค่าความหวาน	ราคากลางอ้อยผันผวนตามตลาดน้ำตาลโลก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	เทคโนโลยีเซนเซอร์วัดค่าความหวานอ้อยในไร่ก่อนตัด	การใช้รถตัดอ้อยประสิทธิภาพสูงลดสิ่งเจือปน (Trash)	ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานอ้อยยั่งยืน (Bonsucro)

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า...มันสำปะหลัง.....

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

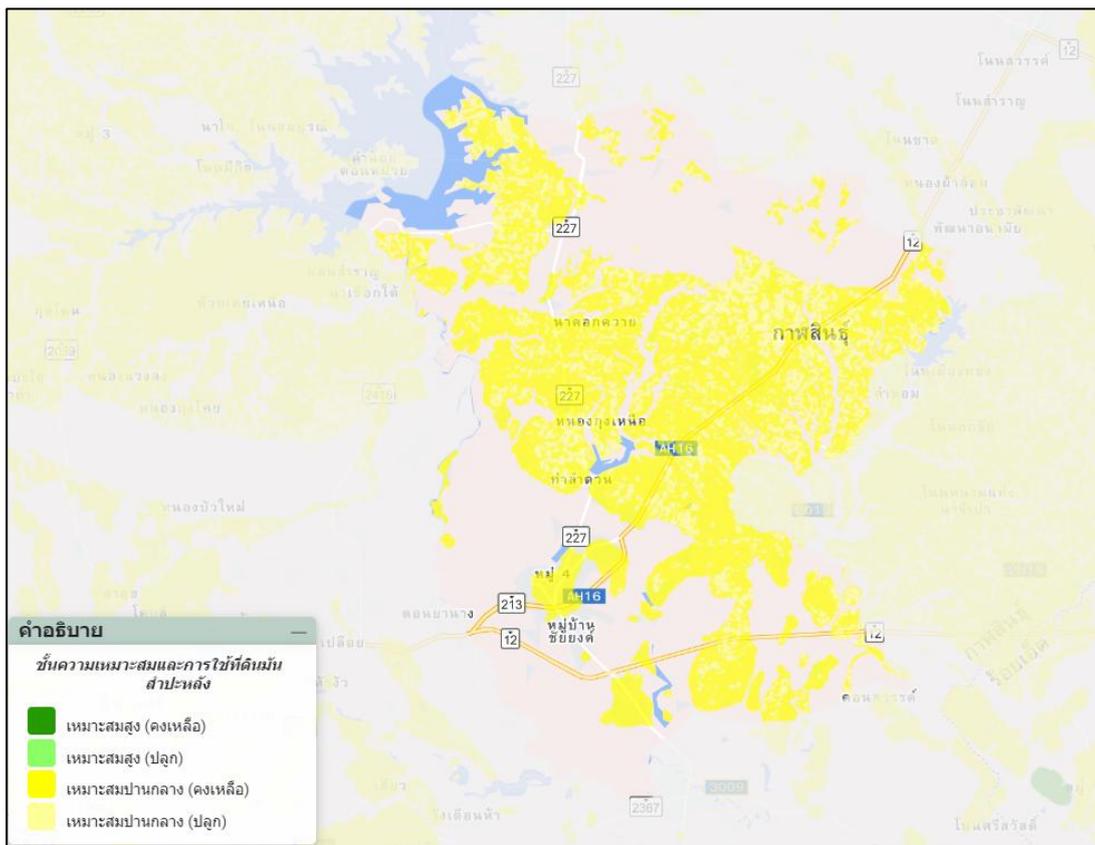
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด จำนวน ๒๐๖,๙๖๘.๓๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๐๖,๙๖๘.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๔๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กลางหมื่น	-	๕,๘๖๖.๓๘	๕๙๐.๔๑	๙๘.๒๕	๖,๕๕๕.๐๔
กาฬสินธุ์	-	๒๐.๕๐	-	-	๒๐.๕๐
ขมิ้น	-	๑,๕๕๖.๔๒	๖,๗๑๘.๘๕	๓๔๒.๖๐	๘,๖๑๗.๘๗
เชียงเครือ	-	๓,๒๘๐.๕๓	-	๔๙๔.๔๐	๓,๗๗๔.๙๓
นาจารย์	-	๕,๒๗๙.๕๓	๓,๗๗๙.๓๕	๗๑.๗๐	๙,๑๓๐.๕๘
บึงวิชัย	-	๒,๙๕๒.๙๑	๐.๘๐	๕๖.๑๒	๓,๐๐๙.๘๓
ไผ่	-	๔,๓๓๔.๗๐	-	๔๕.๑๖	๔,๓๗๙.๘๖
โพนทอง	-	๑,๘๙๔.๕๙	-	๒.๙๐	๑,๘๙๗.๔๙
ภูดิน	-	๓,๘๕๒.๘๕	๒,๐๖๑.๙๒	๑๐๕.๐๗	๖,๐๑๙.๘๔
ภูป้อ	-	๕,๗๗๙.๓๑	๕,๕๑๒.๔๐	๒๓๓.๒๐	๑๑,๕๒๔.๙๑
ลำคลอง	-	๑,๐๐๗.๙๔	-	๑๙๒.๓๒	๑,๒๐๐.๒๖
ลำปาว	-	๓,๑๒๘.๗๐	๒,๔๐๔.๑๘	๕๙.๙๑	๕,๕๙๒.๗๙
ลำพาน	-	-	-	๓.๓๕	๓.๓๕
หนองกุง	-	๔,๐๐๑.๗๔	๘๗.๐๓	๓๔.๕๖	๔,๑๒๓.๓๓
หุบก	-	-	-	-	-
ห้วยโพธิ์	-	๑,๓๑๓.๗๗	-	๒๒.๗๕	๑,๓๓๖.๕๒
เหนือ	-	๑,๑๕๐.๑๔	-	๓๓.๐๔	๑,๑๘๓.๑๘
รวมอำเภอ	-	๔๕,๔๒๐.๐๑	๒๑,๑๕๔.๙๓	๑,๗๙๕.๓๒	๖๘,๓๗๐.๒๖

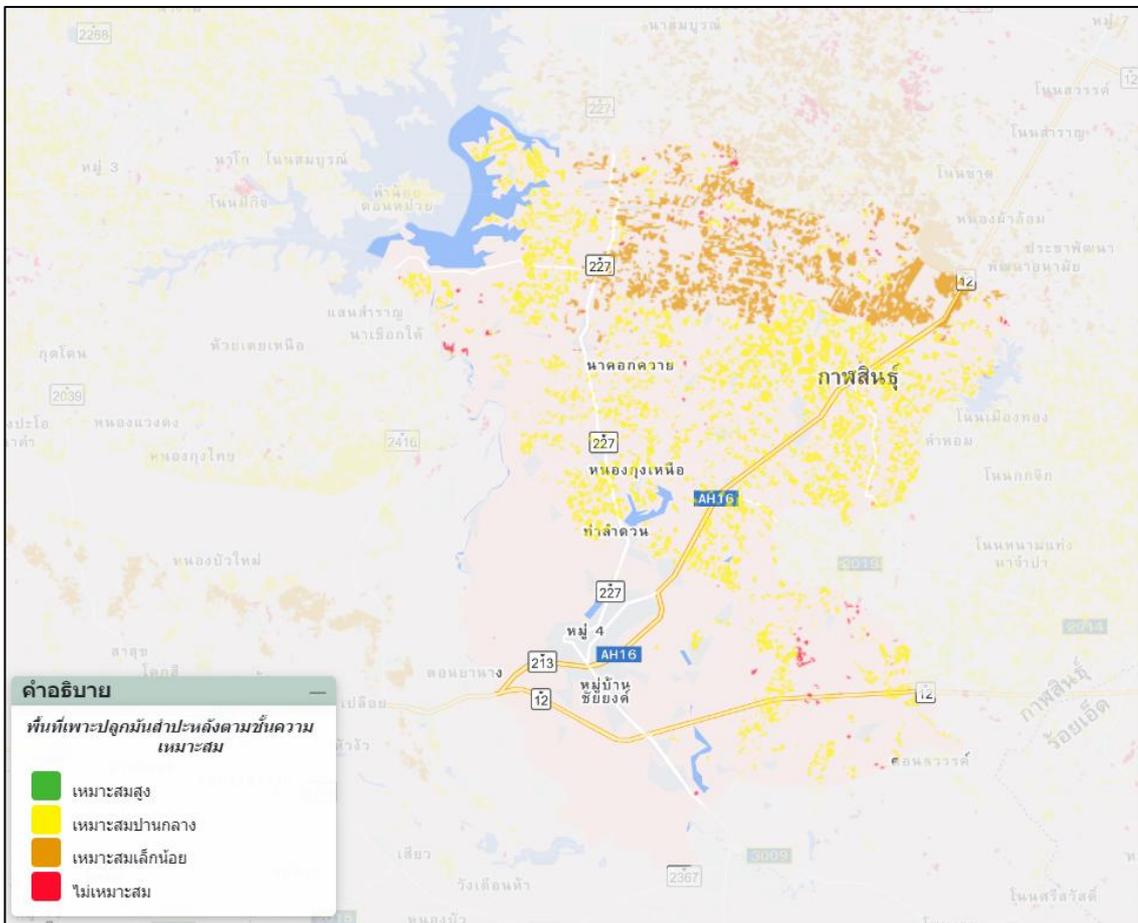
ภาพที่ ๑๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกลำไยสำหรับแปรรูป อำเภอเมืองกาญจนบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๔๕ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิต...มันสำปะหลัง.....

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
กาญจนบุรี	๔	๑๖.๗๕	๑๖.๗๕	๖๗	๔
เหนือ	๑๘	๑๙๒.๗๕	๑๙๒.๗๕	๗๗๑	๔
ไผ่	๖๐	๔๒๕.๕	๔๒๕.๕	๑๗๐๒	๔
ลำปาง	๘๘	๗๖๗.๙๗	๗๖๗.๙๗	๓๐๗๒	๔
เชียงเครือ	๕๙	๓๖๗.๙๓	๓๖๗.๙๓	๑๔๗๒	๔
บึงวิชัย	๒๖	๑๖๓.๗๕	๑๖๓.๗๕	๖๕๕	๔
ห้วยโพธิ์	๕	๖๑.๒๕	๖๑.๒๕	๒๔๕	๔
ภูป้อ	๔๐๕	๔,๖๓๘.๙๘	๔,๖๓๘.๙๘	๑๘๕๕๖	๔
ภูดิน	๑๖๖	๑,๑๙๑.๗๒	๑,๑๙๑.๗๒	๔๗๖๗	๔
หนองกุง	๔๔	๓๒๐.๒๕	๓๒๐.๒๕	๑๒๘๑	๔

กลางหมื่น	๒๑๓	๒,๓๐๕.๑๓	๒,๓๐๕.๑๓	๙๒๒๑	๔
ขมิ้น	๙๖	๘๒๘.๕	๘๒๘.๕	๓๓๑๔	๔
โพนทอง	๗	๖๖.๗๕	๖๖.๗๕	๒๖๗	๔
นาจารย์	๑๓๕	๑,๙๒๖.๓๓	๑,๙๒๖.๓๓	๗๗๐๕	๔
ลำคลอง	๔๐	๓๒๒.๒๕	๓๒๒.๒๕	๑๒๘๙	๔
รวม	๑๓๖๖	๑๓,๕๙๕.๘๑	๑๓,๕๙๕.๘๑	๕๔๓๘๔	

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th/report> พ.ศ. ๒๕๖๙

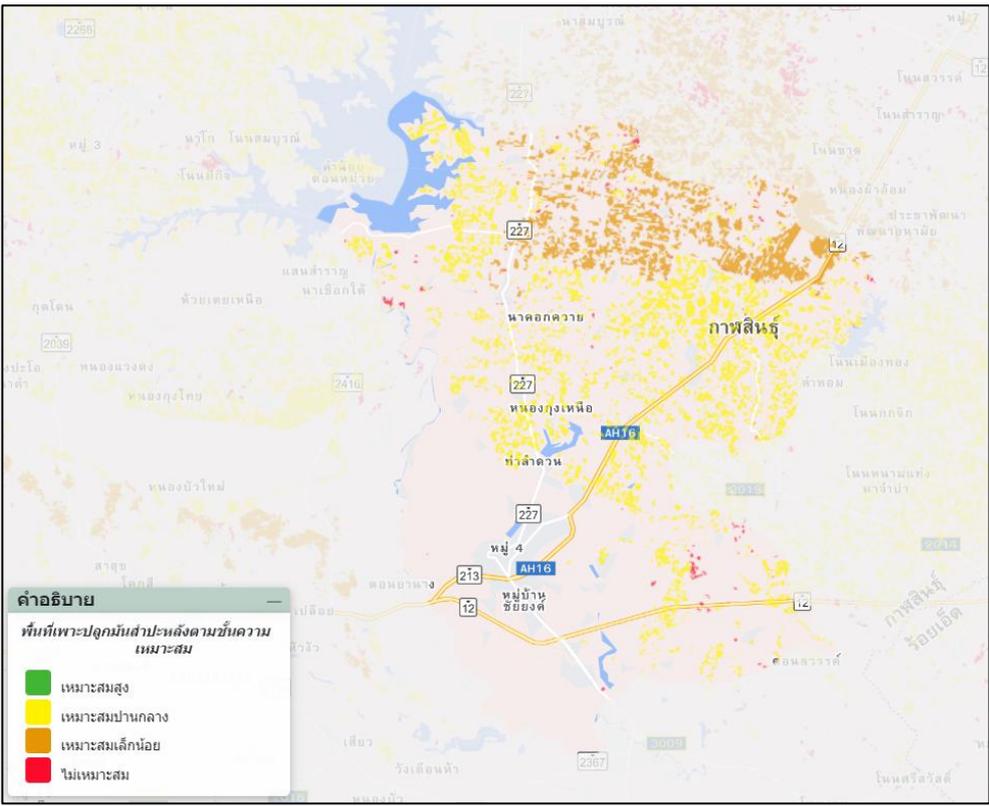
ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูก..มันสำปะหลัง.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูก...มันสำปะหลัง.....ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
กลางหมื่น	-	๕,๘๖๖.๓๘	๕๙๐.๔๑	๙๘.๒๕	๖,๕๕๕.๐๔
กาฬสินธุ์	-	๒๐.๕๐	-	-	๒๐.๕๐
ขมิ้น	-	๑,๕๕๖.๔๒	๖,๗๑๘.๘๕	๓๔๒.๖๐	๘,๖๑๗.๘๗
เขียงเครือ	-	๓,๒๘๐.๕๓	-	๔๙๔.๔๐	๓,๗๗๔.๙๓
นาจารย์	-	๕,๒๗๙.๕๓	๓,๗๗๙.๓๕	๗๑.๗๐	๙,๑๓๐.๕๘
บึงวิชัย	-	๒,๙๕๒.๙๑	๐.๘๐	๕๖.๑๒	๓,๐๐๙.๘๒
ไผ่	-	๔,๓๓๔.๗๐	-	๔๕.๑๖	๔,๓๗๙.๘๖
โพนทอง	-	๑,๘๙๔.๕๙	-	๒.๙๐	๑,๘๙๗.๔๙
ภูดิน	-	๓,๘๕๒.๘๕	๒,๐๖๑.๙๒	๑๐๕.๐๗	๖,๐๑๙.๘๔
ภูปอ	-	๕,๗๗๙.๓๑	๕,๕๑๒.๔๐	๒๓๓.๒๐	๑๑,๕๒๔.๙๑
ลำคลอง	-	๑,๐๐๗.๙๔	-	๑๙๒.๓๒	๑,๒๐๐.๒๖
ลำปาว	-	๓,๑๒๘.๗๐	๒,๔๐๔.๑๘	๕๙.๙๑	๕,๕๙๒.๗๙
ลำพาน	-	-	-	๓.๓๕	๓.๓๕
หนองกุ้ง	-	๔,๐๐๑.๗๔	๘๗.๐๓	๓๔.๕๖	๔,๑๒๓.๓๓
หลุบ	-	-	-	-	-
ห้วยโพธิ์	-	๑,๓๑๓.๗๗	-	๒๒.๗๕	๑,๓๓๖.๕๒
เหนือ	-	๑,๑๕๐.๑๔	-	๓๓.๐๔	๑,๑๘๓.๑๘
รวมอำเภอ	-	๔๕,๔๒๐.๐๑	๒๑,๑๕๔.๙๓	๑,๗๙๕.๓๒	๖๘,๓๗๐.๒๗

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตดี ทนทานโรค
- ๒) การเตรียมดิน มีการใช้เครื่องจักรกล
- ๓) การปลูก มีการใช้เครื่องจักรกล
- ๔) ระบบการให้น้ำ ปกติการผลิตอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว และมีแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาเข้ามาช่วย ก่อให้มีการผลิตพืชตลอดทั้งปีในเกษตรกรบางราย
- ๕) การดูแลรักษา เน้นการใช้สารชีวภัณฑ์ ลดการใช้สารเคมี
- ๖) การใส่ปุ๋ย มีการนำเอาปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์เข้ามาช่วยในการเพิ่มผลผลิต
- ๗) การเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ชาวมีการตากเพื่อลดความชื้น
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการใช้สารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอ..เมืองกาฬสินธุ์.. มีการปลูก....ปลูกมันสำปะหลัง..... ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลายฝน									←	→	△	△
ต้นฝน	←	→	▽	▽	▽	△	△	△				

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๔๗ แสดงต้นทุนการผลิต..มันสำปะหลัง.... ปี .๒๕๖๙..

รายการ	เป็นเงิน (บาท/ไร่)
ค่ารถไถ เตรียมดินและยกร่อง	๑,๐๐๐
ค่าเตรียมท่อนพันธุ์ ค่าแรง	๒๐๐
ค่าแรงปลูก	๓๐๐
ค่ากำจัดแมลง/วัชพืช	๖๐๐
ค่าปุ๋ยเคมี ๒ กระสอบ (กระสอบละ ๑,๒๐๐ บาท)	๒,๔๐๐
ค่าแรงใส่ปุ๋ยเคมี	๑๐๐
ค่ายาฆ่าหญ้า	๓๐๐
ค่าจ้างแรงงานฉีดยาฆ่าหญ้า	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓,๐๐๐
รวมต้นทุน (บาท/ไร่)	๘,๒๐๐

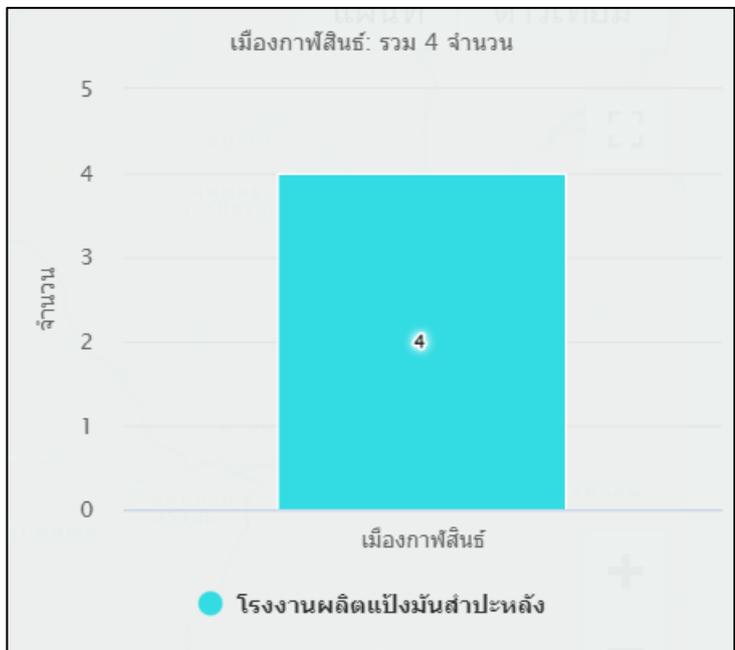
(ที่มา : การสัมภาษณ์เกษตรกร , พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด

ข้าว มีโรงสีขนาดเล็กตามหมู่บ้าน หรือขายให้โรงสีขนาดใหญ่ มันสำปะหลังและอ้อยขายให้

โรงงาน

ภาพที่ ๑๙ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม...๔..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบล นาจารย์ จำนวน ๑ แห่ง (กลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังนาจารย์)
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบล ภูโป จำนวน ๒ แห่ง (ลานรับซื้อหัวมันสดในเขตพื้นที่ปลูกหนาแน่น)
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบล ห้วยโพธิ์ จำนวน ๒ แห่ง (ลานมันเส้นเอกชนริมถนนสายหลัก)
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบล กลางหมื่น จำนวน ๑ แห่ง (จุดรับซื้อเชื่อมต่อโซนอำเภอสมเด็จ)

มีโรงงานแปรรูป รวม๒... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ..๘..... ตำบล...โพหนอง... จำนวน๑..... แห่ง บริษัท เอเชียโมดิไฟด์สตาร์ช

จำกัด

- อยู่ในหมู่ที่ .๗.... ตำบล .นาจารย์..... จำนวน ...๑..... แห่ง บริษัท อินกรีดีออน(ประเทศไทย)

จำกัด

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน. ๖....ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน .๖.. ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิต อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายอ่อนศรี โพธิรัตน์	๒	นาจารย์	๒๕๖๖	ข้าว/มันสำปะหลัง
๒	นางสมควร พัฒนาไชย	๖	บึงวิชัย	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน
๓	นายวัฒนา วิเชียรสาร	๒	ภูดิน	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/อ้อยโรงงาน
๔	นางสาคร ผลถวิล	๓	กลางหมื่น	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง
๕	นางราตรี โยธาศรี	๖	บึงวิชัย	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/มะม่วง
๖	นายเพชร สุริโย	๒	เชียงเครือ	๒๕๖๕	ข้าว/มันสำปะหลัง/ยางพารา

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง , พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร (ใส่เพิ่มเติมได้เลย ไม่มีองค์กรไหนก็ลบออก) ดังนี้

ตารางที่ ๔๙ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๓	๑.วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลนาจารย์ ๒.สหกรณ์การเกษตรผู้ปลูกมันสำปะหลังตำบลภูปอ ๓.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่มันสำปะหลังบ้านนาหาด
แปลงใหญ่	๗	๑.แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๑ ม.๙ ต.ภูปอ ๒.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลไผ่ ๓.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำคลอง ๔.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำปาว ๕.แปลงใหญ่มันสำปะหลังโรงงาน ตำบลนาจารย์ ๖.แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลขมิ้น ๗.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลเชียงเครือ หมู่ ๒
วิสาหกิจชุมชน	๘	๑.แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๑ ม.๙ ต.ภูปอ ๒.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลไผ่ ๓.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำคลอง ๔.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลลำปาว ๕.แปลงใหญ่มันสำปะหลังโรงงาน ตำบลนาจารย์ ๖.แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลขมิ้น ๗.แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลเชียงเครือ หมู่ ๒ ๘.กลุ่มปลูกมันสำปะหลังหนองแวงใหญ่

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง , พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๕๐ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า มันสำปะหลัง อำเภอ...เมืองกาฬสินธุ์....

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	ปลูกหนาแน่นใน ต.ภูโป, ต.นาจารย์, ต.ห้วยโพธิ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนทรายเหมาะกั้มันสำปะหลัง	มีลานมันกระจายตัวตามถนนสายหลัก (ถีนานนท์) เพื่อรับซื้อหัวมันสดและทำมันเส้น	เป็นที่ตั้งของโรงงานแป้งมันดัดแปร (Ingredient) และเชื่อมต่อไปยังโรงงานใน อ.นามน/ห้วยผึ้ง
	ปัญหา Pain point	ดินเสื่อมสภาพจากการปลูกซ้ำ และการขาดแคลนระบบชลประทานในบางพื้นที่	ลานมันบางแห่งขาดมาตรฐานการจัดเก็บ ทำให้มันเส้นมีความชื้นสูงหรือปนเปื้อนดินทราย	ระยะทางขนส่งและต้นทุนโลจิสติกส์ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวที่มีรถติดขัดหน้าโรงงาน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ App "ดินดี" วิเคราะห์ธาตุอาหารดิน, ระบบน้ำหยดอัจฉริยะ (IoT)	ระบบ Digital Scale เชื่อมต่อฐานข้อมูลกลาง ป้องกันการทุจริตน้ำหนัก	ระบบ Queue Management App จองคิวรถบรรทุกเข้าโรงงานเพื่อลดเวลาคอย
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ (เช่น ม.๙ ต.นาจารย์)	ผู้ประกอบการลานมันท้องถิ่น และแรงงานคัดแยก/ตากมัน	ผู้เชี่ยวชาญในโรงงานอุตสาหกรรมและพ่อค้าส่งออกระดับจังหวัด
	ปัญหา Pain point	เกษตรกรสูงอายุ ขาดแรงงานรุ่นใหม่ และขาดทักษะการคำนวณต้นทุนที่แท้จริง	ขาดทักษะในการคัดเกรดมันตามเปอร์เซ็นต์แป้งที่แม่นยำ	ช่องว่างในการสื่อสารราคาซื้อที่ผันผวนระหว่างโรงงานกับเกษตรกร
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	: App "Farmbook" หรือคอร์สเรียนออนไลน์เกษตรกรอัจฉริยะสำหรับ Young Smart Farmer	แพลตฟอร์มจับคู่แรงงานเกษตรในพื้นที่ (On-demand Labor)	ระบบ Line Official Account แจ้งราคาซื้อรายวันแบบ Real-time
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	สายพันธุ์ยอดนิยมคือระยอง ๗๒ และห้วยบง มีผลผลิตเฉลี่ย ๓.๕ - ๔ ตัน/ไร่	ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นหัวมันสด และมันเส้นตากแห้ง	แป้งมันสำปะหลังดัดแปร (Modified Starch), เอทานอล และแปรรูปเป็นอาหารสัตว์

	<p>ปัญหา Pain point</p>	<p>โรคใบด่างมันสำปะหลัง (CMD) ระบาดทำให้ผลผลิตลดลงและแป้งน้อย</p>	<p>สินค้าไม่มีใบรับรองมาตรฐาน (เช่น GAP) ทำให้ถูกกดราคา</p>	<p>มาตรฐานการส่งออกที่เข้มงวดขึ้นในเรื่องของสารตกค้างและคาร์บอนฟุตพริ้นท์</p>
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p>	<p>App "เช็กโรคพืช" (AI Diagnosis) เพื่อเฝ้าระวังโรคใบด่าง</p>	<p>ระบบ Traceability (Block chain) เพื่อตรวจสอบย้อนกลับแหล่งปลูกที่ปลอดโรค</p>	<p>การพัฒนาผลิตภัณฑ์ Premium Starch ที่ใช้เทคโนโลยีการผลิตสีเขียว</p>

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๕๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักของจังหวัด
๓. แนวทางการพัฒนา	การบริหารจัดการปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ยังขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี และมีประสบปัญหาเมล็ดพันธุ์ปนเปื้อน ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำและต้นทุนสูง การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ "โรงเรียนเกษตรกร" (Learning by Doing) จะช่วยให้เกษตรกรสามารถผลิต คัดเลือก และเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่บริสุทธิ์ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างทักษะการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้แก่เกษตรกร ๒. เพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวในระดับชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกร ๑๐๐ ราย มีความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐ ๒. เกิดแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต้นแบบอย่างน้อย ๕ แปลง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่เกษตรกรรวมในตำบลที่มีการปลูกข้าวหนาแน่น เช่น ต.ลำพาน ต.เหนือ และ ต.กลางหมื่น อ.เมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรและอบรมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ระบบนิเวศนาข้าว (AESA) ๒. การฝึกปฏิบัติคัดพันธุ์ปนในระยะต่างๆ (ระยะกล้า, ออกดอก, เก็บเกี่ยว) ๓. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการบรรจุหีบห่อเพื่อเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (หลัก) และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์ (ร่วม)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจำนวน ๑๐๐ ราย ๒. คู่มือการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวฉบับชุมชนจำนวน ๑๐๐ เล่ม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเมล็ดพันธุ์ได้ ๑๐๐% มีเมล็ดพันธุ์ข้าว (ขาวดอกมะลิ ๑๐๕/กข๖) ที่มีความบริสุทธิ์สูงกว่า ๙๘% ไว้ใช้ในฤดูกาลถัดไป

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพดีและปลอดภัยมุ่งสู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัย อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยมุ่งสู่ "กาฬสินธุ์เมืองคนดี เกษตรดี"
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน (GAP/Organic) และเพิ่มช่องทางการตลาด
๔. หลักการและเหตุผล	เนื่องจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์เป็นศูนย์กลางการบริโภคและการท่องเที่ยว การผลิตข้าวที่ปลอดภัยจากสารเคมีไม่เพียงแต่ช่วยเรื่องสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค แต่ยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ข้าวคุณภาพดี (Premium Rice) ที่สามารถเพิ่มราคาขายได้สูงกว่าข้าวทั่วไปในตลาด
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมีทางการเกษตร ๒. เพื่อเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. พื้นที่ปลูกข้าวที่ผ่านการประเมินมาตรฐานปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๒. เกษตรกรมีรายได้สุทธิจากการขายข้าวคุณภาพดีเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและนาแปลงใหญ่ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (พื้นที่ชลประทานเขื่อนลำปาว)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสารไล่แมลงสมุนไพร ๒. จัดตั้งจุดสาธิตการทำนาแบบลดละเล็กละน้อยการใช้สารเคมี ๓. เชื่อมโยงตลาดกับกลุ่มผู้บริโภคในเมือง (เช่น โรงพยาบาล, ร้านอาหาร Green Kitchen)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. แปลงสาธิตข้าวปลอดภัยพืช ๑๐ จุด ๒. ข้าวสารบรรจุถุงคุณภาพดีภายใต้แบรนด์ชุมชน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	สภาวะแวดล้อมและระบบนิเวศในนาข้าวดีขึ้น (มีสัตว์น้ำในนาเพิ่มขึ้น) เกษตรกรมีสุขภาพดีขึ้น และข้าวปลอดภัยจากพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับในตลาดพรีเมียม

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๓ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มผลผลิตข้าว อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำและการจัดการปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันผลผลิตข้าวต่อไร่ในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ยังต่ำกว่าศักยภาพที่ควรจะเป็น เนื่องจากการขาดการปรับปรุงบำรุงดิน การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่เหมาะสม และการสูญเสียระหว่างการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว การเพิ่มผลผลิตจึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการจัดการแปลงอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้แก่เกษตรกรในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ให้สูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐-๑๕ ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการลดความสูญเสียและเพิ่มคุณภาพผลผลิต
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นเป็น [ระบุตัวเลข เช่น ๕๕๐-๖๐๐] กก./ไร่ ๒. เกษตรกรอย่างน้อย ๒๐๐ ราย สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่นาข้าวชลประทานและพื้นที่น่าน้ำฝน ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (เน้นกลุ่มนาแปลงใหญ่)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมการวิเคราะห์ดินและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยสั่งตัด (Customized Fertilizer) ๒. สาธิตการใช้เทคโนโลยีโดรนเพื่อการเกษตรในการพ่นสารชีวภัณฑ์และปุ๋ยทางใบ ๓. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง (แก้งข้าว) เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของต้นข้าว
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตจำนวน ๒๐๐ ราย ๒. แปลงสาธิตการเพิ่มผลผลิตข้าวเชิงประจักษ์จำนวน ๑๐ แปลง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีรายได้จากการขายผลผลิตข้าวที่เพิ่มขึ้นต่อหน่วยพื้นที่ และมีความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชนเพิ่มสูงขึ้น

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๔ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์วิถีการผลิตมูลค่าสูง (Organic Rice)
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนและเศรษฐกิจชีวภาพ (BCG Model)
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และสร้างแบรนด์สินค้าอัตลักษณ์
๔. หลักการและเหตุผล	จังหวัดกาฬสินธุ์มีนโยบายมุ่งสู่การเป็น "เมืองเกษตรปลอดภัย" แต่เกษตรกรบางส่วนยังประสบปัญหาดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีสะสม การส่งเสริมการทำนาอินทรีย์ไม่เพียงแต่จะช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศในลุ่มน้ำป่าว แต่ยังเป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่ให้ราคาสูงกว่าตลาดทั่วไป
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) ๒. เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดและมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ข้าวในพื้นที่ อ. เมืองกาฬสินธุ์
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย ๒. พื้นที่การทำนาอินทรีย์ได้รับการรับรองเพิ่มขึ้นอย่างน้อย [ระบุจำนวน] ไร่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมในพื้นที่ อ.เมืองกาฬสินธุ์ (เน้นพื้นที่ที่แยกสัดส่วนจากนาเคมีได้ชัดเจน)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การอบรมความรู้เรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และการจัดทำระบบควบคุมภายใน ๒. ส่งเสริมการผลิตและใช้ปัจจัยการผลิตอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยพืชสด, น้ำหมักชีวภาพ) ๓. การจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีทางธรรมชาติและสมุนไพร
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์ (ศวพ.)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการตรวจประเมินเบื้องต้นเพื่อขอรับรองมาตรฐานอินทรีย์ ๕๐ ราย ๒. ชุดปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์ (เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและเชื้อจุลินทรีย์)
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรลดต้นทุนค่าสารเคมีทางการเกษตรลง ๑๐๐% สภาพดินในพื้นที่โครงการมีความสมบูรณ์ขึ้น (ค่าอินทรีย์วัตถุในดินเพิ่มขึ้น) และข้าวอินทรีย์สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงกว่าตลาดทั่วไปอย่างน้อยร้อยละ ๓๐-๕๐

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๕ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อการค้า อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย
๓. แนวทางการพัฒนา	การส่งเสริมการเกษตรสมัยใหม่และการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีความต้องการบริโภคผักปลอดภัยสูงเนื่องจากเป็นศูนย์กลางเขตเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันผักส่วนใหญ่ยังต้องนำเข้าจากพื้นที่อื่นหรือยังมีความเสี่ยงจากสารเคมีตกค้าง การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษตามมาตรฐาน GAP เพื่อการค้า จะช่วยสร้างรายได้รายวันให้แก่เกษตรกร และตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในเมือง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับการผลิตผักเข้าสู่มาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) ๒. เพื่อสร้างระบบการตลาดเชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับผู้ซื้อเชิงพาณิชย์ในพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรอย่างน้อย ๑๐๐ ราย ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ๒. ปริมาณผักปลอดภัยที่ส่งเข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำเหมาะสมในเขต อ.เมืองกาฬสินธุ์ (เช่น ต.โพหนอง, ต.หลุบ, ต.ภูดิน)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเทคนิคการปลูกผักในโรงเรือนและการจัดการศัตรูพืชด้วยชีวภัณฑ์ ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ (Smart Irrigation) หรือมุ้งกันแมลง ๓. กิจกรรม "Business Matching" เชื่อมโยงกลุ่มเกษตรกรกับโรงแรม ร้านอาหาร และห้างสรรพสินค้า
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเทคโนโลยีการผลิตเพื่อการค้า ๑๐๐ ราย ๒. เกิดจุดรวบรวมและกระจายผักปลอดภัยของชุมชนอย่างน้อย ๑ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เสริมสม่ำเสมอตลอดปี (รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/เดือน) และประชาชนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ได้บริโภคผักที่สะอาดปลอดภัย

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการคัดเลือกและเชิดชูเกษตรกรต้นแบบด้านไร่นาสวนผสม อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจฐานราก
๓. แนวทางการพัฒนา	การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่และไร่นาสวนผสม
๔. หลักการและเหตุผล	เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากนาเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรกรรมที่หลากหลาย ลดความเสี่ยงด้านราคาผลผลิตและดินฟ้าอากาศ การคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) จะช่วยให้เกิด "ตัวอย่างที่ทำได้จริง" ในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ เพื่อส่งต่อองค์ความรู้และสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เกษตรกรรายอื่นในชุมชน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อคัดเลือกเกษตรกรที่มีผลงานเด่นด้านไร่นาสวนผสมให้เป็นต้นแบบเรียนรู้ ๒. เพื่อขยายผลองค์ความรู้การจัดการพื้นที่การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพสู่ชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. มีเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกและรับรองมาตรฐานจำนวน ๒๐ ราย ๒. เกิดศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสมต้นแบบกระจายตามตำบลต่างๆ ใน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่เกษตรกรรมทั้ง ๑๗ ตำบล ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. ประชาสัมพันธ์และรับสมัครเกษตรกรที่มีการจัดการไร่นาสวนผสมโดดเด่น ๒. ลงพื้นที่ประเมินและคัดเลือกตามเกณฑ์ (ความหลากหลาย, ความยั่งยืน, รายได้, การแบ่งปันองค์ความรู้) ๓. จัดทำสื่อเผยแพร่ผลงานและพิธีมอบรางวัลเชิดชูเกียรติ พร้อมจัดทำป้ายศูนย์เรียนรู้
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (หน่วยงานหลัก)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. บัญชีรายชื่อเกษตรกรต้นแบบไร่นาสวนผสมระดับอำเภอ ๒. สื่อประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ (Clip Video หรือ แผ่นพับ) ของเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือก
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	มีศูนย์เรียนรู้ต้นแบบที่เข้าถึงง่ายในระดับพื้นที่ ช่วยให้เกษตรกรรายอื่นเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาทำเกษตรแบบผสมผสานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความมั่นคงทางอาหารและรายได้ในชุมชนดีขึ้นอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๗ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. แนวทางการพัฒนา	การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่
๔. หลักการและเหตุผล	การพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ซึ่งมีความหลากหลายของวิถีชีวิต การส่งเสริมให้หมู่บ้านมีการบริหารจัดการตนเอง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และมีสวัสดิการชุมชน จะช่วยให้เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืนจากระดับฐานราก
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับหมู่บ้านเป้าหมายให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ๒. เพื่อส่งเสริมการออม การลดรายจ่ายในครัวเรือน และการทำกิจกรรมส่วนรวมในชุมชน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. หมู่บ้านเป้าหมายผ่านเกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ ๑๐๐ ๒. ครัวเรือนในหมู่บ้านร้อยละ ๘๐ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนและมีกิจกรรมลดรายจ่าย
๗. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่บ้านที่เลือกสรรในพื้นที่ ๑๗ ตำบล ของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ตำบลละ ๑ หมู่บ้าน)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลัก "๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข" ๒. ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (ปลูกผักสวนครัว, เลี้ยงสัตว์) ในระดับครัวเรือนและพื้นที่ส่วนกลาง ๓. พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) จากทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้เสริม
๙. หน่วยงานดำเนินการ	และสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (หลัก) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ร่วม)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจำนวน ๑๗ หมู่บ้าน ๒. กองทุนสวัสดิการหรือกิจกรรมออมทรัพย์ภายในหมู่บ้านที่เข้มแข็ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ประชาชนในหมู่บ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีหนี้สินครัวเรือนลดลง มีความรักความสามัคคีในชุมชน และสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานให้แก่พื้นที่อื่นได้

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๘ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพาราคุณภาพดี อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันกลุ่มสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิตยางพารา
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีการปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจรองจากข้าว แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการกรีดยางที่ถูกต้อง ทำให้หน้ายางเสียหายเร็ว และมีการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจะช่วยให้เกษตรกรได้น้ำยางที่มีคุณภาพสูงขึ้น (DRC สูง) และรักษาต้นยางให้ผลผลิตได้ยาวนานขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาทักษะการกรีดยางและดูแลรักษาสวนยางอย่างถูกวิธี ๒. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มขายยางก้อนถ้วยคุณภาพดีหรือน้ำยางสดเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตยางพาราต่อไร่เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ๒. เกษตรกรผ่านการอบรมทักษะการกรีดยางและการจัดการโรคในยางพาราร้อยละ ๘๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกยางพาราในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (เช่น ต.นาจารย์, ต.ลำพาน, ต.ไผ่)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ "การกรีดยางแบบรักษาสุขภาพต้นยาง" (Low Frequency Tapping) ๒. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันโรคใบร่วงและหน้ายางตายนี้ ๓. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำยางก้อนถ้วยสะอาด (ไม่ผสมสิ่งเจือปน) เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน GAP
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมจำนวน ๑๐๐ ราย ๒. สวนยางพาราต้นแบบการจัดการคุณภาพจำนวน ๑๐ สวน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากคุณภาพน้ำยางที่ดีขึ้น (เปอร์เซ็นต์ยางแห้งสูงขึ้น) ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาหน้ายาง และมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่นานขึ้น

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๕๙ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเป็รื่องรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer - YSF) อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่
๓. แนวทางการพัฒนา	การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน
๔. หลักการและเหตุผล	ภาคเกษตรในปัจจุบันเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและการตลาดสมัยใหม่ การพัฒนา Young Smart Farmer (YSF) ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของจังหวัด จะช่วยสร้าง "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" ที่สามารถนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ ลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรผ่านช่องทางออนไลน์และตลาดสมัยใหม่ได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเกษตรและการบริหารจัดการธุรกิจ ๒. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกัน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วมโครงการและได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ๒. ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมโครงการมีแผนธุรกิจเกษตร (Agri-Business Plan) ของตนเอง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรรุ่นใหม่ (อายุ ๑๗-๔๕ ปี) ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. จัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก (Community of Practice) ๒. อบรมทักษะด้านเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming), การตลาดออนไลน์ และการเขียนแผนธุรกิจ ๓. กิจกรรมศึกษาดูงานฟาร์มต้นแบบที่มีการใช้เทคโนโลยีเด่นในระดับจังหวัดหรือภาค
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (หน่วยงานหลัก)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวน Young Smart Farmer ที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ๒. เครือข่าย Young Smart Farmer อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ที่เข้มแข็งอย่างน้อย ๑ กลุ่ม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถพึ่งพาตนเองได้จากอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการใช้นวัตกรรมลดต้นทุน และเป็นต้นแบบในการจูงใจให้คนรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๐ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและวิสาหกิจชุมชน
๓. แนวทางการพัฒนา	เสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจร
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันอำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนจำนวนมาก แต่หลายกลุ่มยังขาดทักษะด้านการบริหารจัดการระบบบัญชี การวางแผนการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับตลาด และขาดทักษะในการสื่อสารตราสินค้า การส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มจะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้มีความมั่นคง พึ่งพาตนเองได้ และสามารถแข่งขันในตลาดที่กว้างขึ้นได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกมีทักษะการบริหารจัดการธุรกิจและบัญชีกลุ่ม ๒. เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีมาตรฐานและพร้อมเข้าสู่ตลาดการค้า
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายร้อยละ ๘๐ มีระบบการจัดการบัญชีและฐานข้อมูลสมาชิกที่ชัดเจน ๒. กลุ่มเป้าหมายอย่างน้อย ๕-๑๐ กลุ่ม มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์หรือมาตรฐานใหม่
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ "การจัดทำบัญชีต้นทุนและการวิเคราะห์กำไร-ขาดทุน" ๒. กิจกรรมประเมินศักยภาพกลุ่มเพื่อจัดระดับ (Grading) และวางแผนพัฒนาตามความต้องการ ๓. กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (Business Matching) เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด Local Economy
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ฝ่ายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการพัฒนาทักษะ ๓๐ ราย ๒. แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise Business Plan) จำนวน ๑๐ แผน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	วิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์มีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างโปร่งใส มีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น และสมาชิกกลุ่มมีรายได้ปีนผลเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในสถานศึกษา อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
๓. แนวทางการพัฒนา	การปลูกฝังค่านิยมเกษตรกรรมสมัยใหม่และการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมการเกษตร
๔. หลักการและเหตุผล	เยาวชนในปัจจุบันเริ่มห่างเหินจากอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นรากฐานของจังหวัดกาฬสินธุ์ การส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (Group Dynamic) มีใจรักในอาชีพเกษตร และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อผลิตอาหารปลอดภัยในโรงเรียนและขยายผลสู่ครัวเรือนได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างแรงจูงใจและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรมให้แก่เยาวชน ๒. เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มเยาวชนเกษตรกรและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ถูกต้อง
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนได้รับการพัฒนาและมีความเข้มแข็งอย่างน้อย ๑๐ กลุ่ม ๒. สมาชิกเยาวชนเกษตรกรร้อยละ ๙๐ มีทักษะการผลิตทางการเกษตรผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
๗. พื้นที่เป้าหมาย	โรงเรียนในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ที่มีความพร้อมและสมัครใจ
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การอบรมกระบวนการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มเยาวชนเกษตรกร (บทบาทหน้าที่ และการประชุม) ๒. การฝึกปฏิบัติ "แปลงเกษตรโรงเรียน" (เช่น ปลูกผักไฮโดรโปนิกส์, เลี้ยงไก่ไข่, เพาะเห็ด) ๓. กิจกรรมการประกวดผลงานเยาวชนเกษตรกรดีเด่นระดับอำเภอเพื่อเชิดชูเกียรติ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ร่วมกับ สถานศึกษาในพื้นที่
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเยาวชนเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะ ๑๐ ราย ๒. แปลงสาธิตการเกษตรในโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ๑๐ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เยาวชนมีทักษะการทำงานเป็นทีม มีอาหารปลอดภัยบริโภคในโครงการอาหารกลางวัน และเกิดเครือข่ายเยาวชนเกษตรกรที่พร้อมเติบโตเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) ในอนาคต

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการฟื้นฟูทรัพยากรดินด้วยอินทรีย์วัตถุเพื่อการเกษตรยั่งยืน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภาคเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมี
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่เกษตรกรรมในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ประสบปัญหาดินเสื่อมโทรมจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวและการใช้ปุ๋ยเคมีสะสมมานาน ส่งผลให้ดินเป็นกรด สภาพทางกายภาพของดินแข็งกระด้าง การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ (เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด) จะช่วยเพิ่มธาตุอาหาร ปรับโครงสร้างดินให้ร่วนซุย และเพิ่มประสิทธิภาพการดูดซับน้ำ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อปรับปรุงสภาพทางกายภาพและเคมีของดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก ๒. เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกรในระยะยาว
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ไร่ ๒. ค่าอินทรีย์วัตถุในดิน (OM) ในพื้นที่โครงการเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๐.๕-๑
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ดินเสื่อมโทรมหรือพื้นที่นาข้าว/พืชไร่ ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การตรวจวิเคราะห์ดิน (Soil Testing) ก่อนดำเนินการเพื่อวางแผนการใช้ปุ๋ย ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง) แล้วไถกลบในช่วงก่อนฤดูการทำนา ๓. สาธิตการทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกองและการใช้สารปรับปรุงดินชีวภาพ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการฟื้นฟูทรัพยากรการผลิต)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความรู้และปัจจัยการผลิต (เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด/พด.) ๑๐๐ ราย ๒. ปริมาณอินทรีย์วัตถุที่ถูกเติมลงในพื้นที่เป้าหมายรวมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ตัน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น พืชเจริญเติบโตได้ดีแม้ในช่วงขาดแคลนน้ำสั้นๆ และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีได้ร้อยละ ๒๐-๓๐ ในฤดูกาลถัดไป

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๓ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรเพื่อลดมลพิษและสร้างมูลค่าเพิ่ม อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์จัดการปัญหามลพิษทางอากาศและฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติภาคเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมเกษตรกรรมปลอดการเผา (Zero Burn) และการจัดการวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร
๔. หลักการและเหตุผล	การเผาในพื้นที่เกษตรส่งผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่น PM ๒.๕ และทำลาย โครงสร้างดินรวมถึงจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ ในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ซึ่งมีพื้นที่นา และอ้อยจำนวนมาก การเปลี่ยนจากการเผาเป็นการไถกลบหรือการนำฟาง และใบอ้อยไปใช้ประโยชน์จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นศูนย์ (Zero Burn) ในพื้นที่เป้าหมาย ๒. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. จำนวนจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรลดลงร้อยละ ๕๐ เทียบกับ ปีที่ผ่านมา ๒. เกษตรกรร้อยละ ๘๐ ในพื้นที่เป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและให้ความ ร่วมมือหยุดเผา
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่นาข้าวและไร่อ้อยในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (เน้นจุดเสี่ยงที่มีการเผาซ้ำซาก)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. รมรงค์ "ไถกลบตอซัง สร้างดินยั่งยืน" และการใช้สารเร่งซูปเปอร์ พด. เพื่อ ย่อยสลายฟาง ๒. สาธิตการนำฟางมาทำปุ๋ยหมัก หรืออัดก้อนเพื่อจำหน่ายเป็นอาหารสัตว์ ๓. จัดตั้งหมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาและอาสาสมัครเกษตรกรเฝ้าระวังไฟ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และสถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการลดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการอบรมสร้างการรับรู้การหยุดเผา ๑,๐๐๐ ราย ๒. พื้นที่ต้นแบบเกษตรปลอดการเผาจำนวน ๒,๐๐๐ ไร่
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	สุขภาพของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้นจากการลดมลพิษทางอากาศ ดินมี อินทรีย์วัตถุเพิ่มขึ้นจากการไถกลบ และเกษตรกรมีรายได้เสริมจากการจัดการ เศษวัสดุเหลือใช้

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๔ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและการไถกลบตอฟางข้าว อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
๔. หลักการและเหตุผล	พื้นที่นาในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ประสบปัญหาดินขาดอินทรีย์วัตถุ เนื่องจากมีการทำนาต่อเนื่องและมีการเผาตอซัง การไถกลบตอซังเข้าร่วมกับการปลูกพืชปุ๋ยสด (เช่น ปอเทือง) จะช่วยคืนธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองลงสู่ดิน ปรับโครงสร้างดินให้ร่วนซุย และเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำของดินในช่วงหน้าแล้ง
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีและเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน ๒. เพื่อรณรงค์ให้เกษตรกรหยุดเผาตอซังและหันมาใช้วิธีไถกลบเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายมีการปลูกพืชปุ๋ยสดและไถกลบตอซังไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ๒. ต้นทุนค่าปุ๋ยเคมีของเกษตรกรลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๑๕ ในฤดูกาลถัดไป
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่นาข้าวในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ปอเทือง) และสารเร่งซูเปอร์ พด.๑ สำหรับหมักปุ๋ย/พด.๒ สำหรับย่อยสลายตอซัง ๒. สาธิตการไถกลบตอซังร่วมกับน้ำหมักชีวภาพเพื่อเร่งการย่อยสลาย ๓. จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบเปรียบเทียบระหว่างแปลงที่ไถกลบและไม่ไถกลบ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์ และ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙ (เน้นช่วงหลังเก็บเกี่ยวนาปี)
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการฟื้นฟูปัจจัยการผลิตทางการเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์และปัจจัยการผลิต ๒๐๐ ราย ๒. แปลงต้นแบบการไถกลบและปลูกพืชปุ๋ยสดจำนวน ๒๐ แปลง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ดินในพื้นที่เป้าหมายมีโครงสร้างที่ดีขึ้น มีธาตุอาหารไนโตรเจนจากพืชปุ๋ยสดเพิ่มขึ้น ลดปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร และช่วยให้ผลผลิตข้าวในฤดูกาลถัดไปเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๕ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มความปลอดภัย อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรปลอดภัยและเกษตรกรรมยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตรเพื่อลดการใช้สารเคมีและยกระดับมาตรฐานการผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	ต้นทุนการผลิตภาคเกษตรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่หมดไปกับค่าปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งนอกจากจะราคาสูงแล้วยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสารชีวภัณฑ์ (เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย เมทาไรเซียม) จะช่วยลดต้นทุนได้อย่างมีนัยสำคัญและทำให้ผลผลิตปลอดภัยตามมาตรฐานสากล
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ทักษะในการผลิตและขยายเชื้อชีวภัณฑ์ไว้ใช้เอง ๒. เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรอย่างน้อย ๒๐๐ ราย สามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เองได้ ๒. ต้นทุนค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่โครงการลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๓๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และกลุ่มนาแปลงใหญ่ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมปฏิบัติการ "การผลิตขยายเชื้อสด" (เช่น ไตรโคเดอร์มาบนข้าวสุก, บิวเวอเรีย) ๒. จัดตั้งจุดเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์และน้ำหมักชีวภาพสูตรต่างๆ ในชุมชน ๓. สาธิตการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงจริง
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ร่วมกับ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านการอารักขาพืช
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการลดต้นทุนการผลิตเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับความรู้และหัวเชื้อชีวภัณฑ์ ๒๐๐ ราย ๒. ปริมาณสารชีวภัณฑ์ที่ผลิตได้ในชุมชนเพื่อใช้ในโครงการ ๕๐๐ ลิตร/กิโลกรัม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตได้มากขึ้น ลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีอันตราย และผลผลิตทางการเกษตรใน อ.เมืองกาฬสินธุ์ มีคุณภาพได้มาตรฐานความปลอดภัย

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการอารักขาพืชและการจัดการศัตรูพืช
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์มักประสบปัญหาการระบาดของศัตรูพืช เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว หรือหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด ซึ่งการใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียวมักทำให้ศัตรูพืชดื้อยาและทำลายแมลงศัตรูธรรมชาติ กระบวนการ IPM จะช่วยสร้างสมดุลในระบบนิเวศ ลดต้นทุน และเพิ่มความปลอดภัยให้กับผลผลิต
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ในการสำรวจและพยากรณ์สถานการณ์ศัตรูพืช ๒. เพื่อส่งเสริมการใช้หลายวิธีร่วมกันในการควบคุมศัตรูพืช แทนการใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรอย่างน้อย ๒๐ ราย สามารถวิเคราะห์ระบบนิเวศในแปลงนาได้ ๒. จำนวนครั้งการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพื้นที่โครงการลดลงร้อยละ ๔๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว, อ้อย, ฝัก) ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมการวิเคราะห์ระบบนิเวศเกษตร (AESA) เพื่อแยกแยะ "ศัตรูพืช" และ "ศัตรูธรรมชาติ" ๒. การติดตั้งกับดักแสงไฟ กับดักกาวเหนียว และการปลูกพืชล่อแมลงรอบแปลง ๓. การปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ (เช่น มวนพิฆาต, แตนเบียน) ร่วมกับการใช้สารชีวภัณฑ์
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน - ศจช.)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการอารักขาพืชประจำปี)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร IPM ๒๐๐ ราย ๒. แปลงต้นแบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานจำนวน ๒๐๐ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ระบบนิเวศในพื้นที่เกษตรมีความสมดุลมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากสารเคมีตกค้างในสิ่งแวดล้อมและผลผลิต และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการศัตรูพืชได้อย่างแม่นยำและประหยัด

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๗ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์ อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์เกษตรปลอดภัยและลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้นวัตกรรมจุลินทรีย์ทางการเกษตรเพื่อการอารักขาพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรในอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปัญหาการดื้อยาของแมลง การใช้สารชีวภัณฑ์ (Biological Control Agent) เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย และเมทาไรเซียม เป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพสูง ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และช่วยรักษาสมดุลของแมลงศัตรูธรรมชาติในระบบนิเวศ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตขยายและวิธีการใช้สารชีวภัณฑ์ที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ๒. เพื่อลดปริมาณสารพิษตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรกรรม
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรจำนวน ๒๐๐ ราย มีความสามารถในการผลิตเชื้อสดเพื่อใช้ในไร่นา ๒. พื้นที่เกษตรกรรมที่ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมีเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ "การผลิตเชื้อสดบนวัสดุธรรมชาติ" (เช่น การหุงข้าวสุกเพื่อเลี้ยงเชื้อ) ๒. สนับสนุนหัวเชื้อบริสุทธิ์และอุปกรณ์พื้นฐานในการขยายเชื้อชีวภัณฑ์ให้แก่กลุ่มเกษตรกร ๓. ติดตามและประเมินผลการควบคุมศัตรูพืชในแปลงสาธิตเทียบกับการใช้สารเคมี
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ร่วมกับ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการเกษตรปลอดภัย)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเทคนิคการใช้สารชีวภัณฑ์ ๒๐๐ ราย ๒. จุดเรียนรู้การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ชุมชนจำนวน ๒๐ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีได้ร้อยละ ๓๐-๕๐ สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น และผลผลิตทางการเกษตรผ่านเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยสูงขึ้น

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๘ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพมันสำปะหลัง อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม
๓. แนวทางการพัฒนา	การใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำและการจัดการพันธุ์สะอาดเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่
๔. หลักการและเหตุผล	มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ แต่เกษตรกรยังประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ (เฉลี่ย ๓-๔ ตัน/ไร่) เนื่องจากการใช้ท่อนพันธุ์ที่ไม่บริสุทธิ์ การระบาดของโรคใบด่าง และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยเน้นการใช้ "พันธุ์ดี ดินดี จัดการดี" จะช่วยเพิ่มผลผลิตเป็น ๕-๘ ตัน/ไร่ ได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ท่อนพันธุ์สะอาดและทนทานต่อโรค ๒. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการดินและปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อเพิ่มเปอร์เซ็นต์แป้ง
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ๒. เกษตรกรอย่างน้อย ๒๐ราย มีแปลงขยายท่อนพันธุ์สะอาดไว้ใช้เอง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (เน้นพื้นที่ดอนและดินทราย)
๘. กิจกรรมหลัก	๑. การบริหารจัดการท่อนพันธุ์สะอาดและกิจกรรม "หยุดเผา-เฝ้าระวังโรคใบด่าง" ๒. การสาธิตการปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยคอกก่อนปลูกมันสำปะหลัง ๓. การอบรมเทคนิคการปลูกแบบ "ระบบน้ำหยด" หรือ "การแช่ท่อนพันธุ์" เพื่อเพิ่มอัตราการรอด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการเพิ่มขีดความสามารถภาคเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ๒๐๐ ราย ๒. แปลงสาธิตการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังเชิงประจักษ์ในชุมชน
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตต่อไร่ที่สูงขึ้นและค่าเชื้อแป้งที่ได้มาตรฐานโรงงาน ลดความเสี่ยงจากการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

ตารางที่ ๖๙ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเศรษฐกิจใหม่มูลค่าสูง อ.เมืองกาฬสินธุ์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การปรับเปลี่ยนการผลิตสู่เกษตรมูลค่าสูง (High Value Farming)
๓. แนวทางการพัฒนา	การสร้างความหลากหลายทางชีวภาพและเพิ่มช่องทางรายได้ใหม่ด้วยไม้ผลเศรษฐกิจใหม่
๔. หลักการและเหตุผล	เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาพืชเศรษฐกิจหลักเพียงไม่กี่ชนิด (ข้าว, มัน, ยาง) ที่มีราคาผันผวน การนำไม้ผลเศรษฐกิจใหม่ที่มีความต้องการทางตลาดสูง และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น อะโวคาโดพันธุ์พื้นเมืองคุณภาพดี หรือ อินทผลัม มาส่งเสริมจะช่วยสร้างรายได้แบบก้าวกระโดดให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อสร้างพืชทางเลือกใหม่ที่ให้ผลตอบแทนต่อไร่สูงกว่าพืชเดิม ๒. เพื่อพัฒนาทักษะการจัดการไม้ผลเศรษฐกิจใหม่แบบประณีต (Precision Farming)
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรอย่างน้อย ๔๐ ราย มีแปลงต้นแบบไม้ผลเศรษฐกิจใหม่ ๒. รายได้ต่อหน่วยพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่นาที่ไม่เหมาะสม (พื้นที่ดอน) หรือสวนเกษตรเก่าที่ต้องการปรับเปลี่ยนใน อ.เมืองกาฬสินธุ์
๘. กิจกรรมหลัก	๑. คัดเลือกสายพันธุ์ไม้ผลเศรษฐกิจใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของกาฬสินธุ์ ๒. อบรมการจัดการระบบน้ำหยดอัจฉริยะและการใช้ปุ๋ยแบบแม่นยำเพื่อเร่งการเจริญเติบโต ๓. กิจกรรม "Farm to Table" เชื่อมโยงผลผลิตสู่ร้านอาหารสุขภาพและคาเฟ่ในตัวเมือง
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ และกลุ่ม Young Smart Farmer (YSF)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๓๐๐,๐๐๐ บาท (งบประมาณจังหวัด/งบโครงการนวัตกรรมเกษตร)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. พื้นที่ปลูกไม้ผลเศรษฐกิจใหม่นำร่องจำนวน ๑๐๐ ไร่ ๒. คู่มือการปลูกและการดูแลไม้ผลเศรษฐกิจใหม่ฉบับกระชับสำหรับพื้นที่กาฬสินธุ์
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีโครงสร้างรายได้ที่หลากหลาย ลดความเสี่ยงจากวิกฤตราคาพืชหลักตกต่ำ และเกิดจุดเรียนรู้การทำเกษตรสมัยใหม่ที่ดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่

๒. สรุปรูปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๗๐ แสดงสรุปรูปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่งงบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑. ผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าว	เมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์ ขยาย, ปุ๋ยอินทรีย์	จัดตั้งโรงเรียน เกษตรกร, แปลงผลิต เมล็ดพันธุ์สะอาด	เกษตรกรมีเมล็ด พันธุ์ข้าวคุณภาพ ใช้เอง	ลดต้นทุนการซื้อ เมล็ดพันธุ์และเพิ่ม คุณภาพข้าว	ชุมชนพึ่งพาตนเองด้าน ปัจจัยการผลิตได้อย่าง ยั่งยืน	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๒. ข้าวคุณภาพดี/ ปลอดภัย	ระบบตรวจรับรอง , ปัจจัยการผลิต GAP	อบรมมาตรฐาน GAP, ควบคุมการใช้สารเคมี	พื้นที่นาข้าวได้รับ ใบรับรองมาตรฐาน GAP	ข้าวมีราคาสูงขึ้น และเป็นที่ต้องการ ของตลาด	ยกระดับข้าวเมือง กาฬสินธุ์สู่ตลาดพรีเมียม	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๓. เพิ่ม ประสิทธิภาพการ ผลิตข้าว	เทคโนโลยีเกษตร แม่นยำ, ปุ๋ยสั่งตัด	สาธิตการใช้โดรนพ่น สารชีวภัณฑ์, วิเคราะห์ดิน	ผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐	เกษตรกรมีกำไร สุทธิเพิ่มขึ้นจาก ต้นทุนที่ลดลง	เกษตรกรมีความมั่นคง ทางการเงินและลด หนี้สิน	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๔. ส่งเสริม อินทรีย์	ปัจจัยผลิตอินทรีย์, ระบบการตรวจ รับรอง	อบรมการทำนา อินทรีย์, จัดทำระบบ PGS	พื้นที่ได้รับรอง มาตรฐานเกษตร อินทรีย์	ดินฟื้นตัวและไม่มี สารพิษตกค้างใน ผลผลิต	สภาพแวดล้อมในชุมชน ดีขึ้นและสร้างแบรนด์ ข้าวอินทรีย์	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๕. ผักปลอดภัย เพื่อการค้า	โรงเรือน, ระบบ น้ำ, เมล็ดพันธุ์ผัก	อบรมการปลูกผักใน โรงเรือน, การตลาด สมัยใหม่	มีผลผลิตผักปลอดภัย ส่งขายตลาด ต่อเนื่อง	เกษตรกรมีรายได้ รายวันและราย สัปดาห์สม่ำเสมอ	อ.เมืองกาฬสินธุ์เป็น แหล่งอาหารปลอดภัย ของจังหวัด	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐

๖. เกษตรกร ต้นแบบ (ไร่นา สวนผสม)	พันธุ์พืช หลากหลาย, พันธุ์ ปลา/สัตว์	พัฒนาแปลงต้นแบบ ๑ ไร่แก้งน, วาง แผนผังฟาร์ม	เกิดศูนย์เรียนรู้ เกษตรทฤษฎีใหม่ ในตำบล	เกษตรกรมีอาหาร บริโภคลดรายจ่าย เพิ่มรายได้	เกิดภูมิคุ้มกันในการ ดำรงชีวิตตามหลัก พอเพียง	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๗. หมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง	องค์ความรู้, ปัจจัย การผลิตพื้นฐาน	กิจกรรมลดรายจ่ายใน ครัวเรือน, ออมทรัพย์ ชุมชน	หมู่บ้านต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง เข้มแข็ง	ครัวเรือนมีความสุข และมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น	ชุมชนเกิดความสามัคคี และพึ่งพาตนเองได้ สมบูรณ์	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๘. เพิ่ม ประสิทธิภาพ ยางพารา	อุปกรณ์กรีดยาง, สารบำรุงหน้ายาง	อบรมทักษะการกรีด, การทำยางก้อนถ้วย สะอาด	ผลผลิตน้ำยางมี คุณภาพ (DRC) สูงขึ้น	ต้นยางมีอายุการ กรีदनานขึ้นและ รายได้เพิ่มขึ้น	อุตสาหกรรมยางพารา ในพื้นที่เติบโตอย่างมี คุณภาพ	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๙. Young Smart Farmer	หลักสูตร บริหารธุรกิจ, เทคโนโลยี IoT	บ่มเพาะทักษะ ผู้ประกอบการ, สร้าง เครือข่าย YSF	เกษตรกรรุ่นใหม่มี แผนธุรกิจของ ตนเอง	เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการทำเกษตรใน พื้นที่	แรงงานคนรุ่นใหม่ กลับคืนสู่ถิ่นฐานพัฒนา บ้านเกิด	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๐. บริหาร วิสาหกิจชุมชน	งบสนับสนุนกลุ่ม, หลักสูตรบัญชี	อบรมการบริหาร จัดการ, พัฒนาบรรจุ ภัณฑ์	กลุ่มมีระบบบัญชี และการจัดการที่ เป็นมืออาชีพ	ผลิตภัณฑ์ชุมชนมี ยอดขายเพิ่มขึ้น และมีปันผล	เศรษฐกิจฐานราก เข้มแข็งและยั่งยืน	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๑. กลุ่มยุว เกษตรกร	ปัจจัยผลิตใน โรงเรียน, คู่มือการ เรียนรู้	กิจกรรมแปลงเกษตร โรงเรียน, อบรมการ นำเสนอ	เยาวชนมีทักษะ การเกษตรและ ทำงานเป็นทีม	เด็กนักเรียนมี อาหารกลางวัน ปลอดภัยบริโภค	ปลูกฝังค่านิยมรัก เกษตรกรรมให้คนรุ่น ต่อไป	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๒. ปรับปรุงดิน ด้วยอินทรีย์วัตถุ	ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยคอก, สารปรับปรุงดิน	สาธิตการผลิตปุ๋ยหมัก , การตรวจวิเคราะห์ ดิน	ดินมีค่าอินทรีย์วัตถุ (OM) สูงขึ้น	พืชเจริญเติบโตได้ดี แม้ในช่วงอากาศ แปรปรวน	ความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรดินฟื้น คืนกลับมา	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐

๑๓. ส่งเสริมการหยุดเผา	เครื่องอัดฟาง, จุลินทรีย์ย่อยสลาย	รณรงค์เฝ้าสังเกตการเผา, นำฟางไปทำประโยชน์	จำนวนจุด Hotspot ในพื้นที่เกษตรลดลง	ลดมลพิษ PM ๒.๕ และดินไม่สูญเสียธาตุอาหาร	อากาศสะอาดและสิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างยั่งยืน	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๔. ปุ๋ยพืชสดและไถกลบตอซัง	เมล็ดพันธุ์ปอเทือง, รถไถชุมชน	ปลูกปอเทืองหลังนา, ไถกลบในช่วงที่เหมาะสม	โครงสร้างดินร่วนซุยและมีไนโตรเจนเพิ่มขึ้น	ลดการใช้ปุ๋ยยูเรียในฤดูการถัดไปร้อยละ ๒๐	ต้นทุนการผลิตลดลงในระยะยาวอย่างมั่นคง	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๕. ผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์	หัวเชื้อชีวภัณฑ์, อุปกรณ์ขยายเชื้อ	อบรมการขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา/บิวเวอเรีย	เกษตรกรมีสารชีวภัณฑ์คุณภาพไว้ใช้เอง	ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน	ความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นากลับมาสมดุล	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๖. อารักขาพืชแบบผสมผสาน	กักตักแมลง, ศัตรูธรรมชาติ	สำรวจแปลงนิเวศเกษตร, ใช้หลายวิธีคุมศัตรูพืช	เกษตรกรวินิจฉัยโรคและแมลงได้ถูกต้อง	ระบบนิเวศในไร่นาสมดุล ไม่เกิดการระบาดของรุนแรง	การเกษตรปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๗. ใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันโรค	เชื้อสดชีวภัณฑ์, ถังฉีดพ่น	ฉีดพ่นเชิงป้องกันตามระยะการเติบโตพืช	พืชมีความแข็งแรงและลดอัตราการเป็นโรค	ลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคพืชด้วยสารเคมี	สร้างมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยระดับจังหวัด	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๘. เพิ่มประสิทธิภาพมันสำปะหลัง	ท่อนพันธุ์สะอาด, ชุดตรวจโรคใบด่าง	วางระบบน้ำหยด, จัดการโรคใบด่างแบบบูรณาการ	ผลผลิตต่อไร่และค่าแป้ง (Starch) เพิ่มขึ้น	เกษตรกรมีรายได้จากการขายมันเพิ่มขึ้น	อุตสาหกรรมแป้งมันในภาพสินธุ์มีความมั่นคง	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
๑๙. ส่งเสริมและพัฒนาไม้ผล	กิ่งพันธุ์ดี, วัสดุห่อผล	แต่งทรงพุ่ม, ห่อผลผลิตเพื่อผิวสวยงาม	ผลผลิตไม้ผลได้ขนาดและคุณภาพเกรดพรีเมียม	เกษตรกรขายผลไม้ได้ราคาสูงกว่าตลาดทั่วไป	ยกระดับไม้ผลท้องถิ่นสู่สินค้าอัตลักษณ์ชื่อดัง	งบจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด/กรมส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐

๒๐. ไม้ผล เศรษฐกิจใหม่	ต้นกล้าพืช ทางเลือก, ระบบ น้ำอัจฉริยะ	ปลูกระยะโวกาโด/ อินทผลัม, บริหาร จัดการสมัยใหม่	เกิดพื้นที่เกษตร ทางเลือกใหม่มูลค่า สูง	เกษตรกรมีรายได้ ใหม่ที่มั่นคงและสูง กว่าพืชเดิม	เปลี่ยนโฉมเกษตรกรรม กาฬสินธุ์สู่เกษตรมูลค่า สูง	งบจังหวัด/งบกลุ่ม จังหวัด/กรม ส่งเสริมการเกษตร	๒๕๗๐
---------------------------	---	---	---	---	---	--	------

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. ๒๕๖๗. ระบบสถิติทางการทะเบียน. แหล่งที่มา :

https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๙. แผนที่ชุดดิน แหล่งที่มา : <https://dinonline.ddd.go.th/>

กรมส่งเสริมสหกรณ์. ๒๕๖๙. ทำเนียบกลุ่มเกษตรกร. แหล่งที่มา :

https://itc.office.cpd.go.th/content_page/item/๒๖๔-iinfo-directory-farmers.html

กรมส่งเสริมสหกรณ์. ๒๕๖๙. ทำเนียบสหกรณ์. แหล่งที่มา :

https://itc.office.cpd.go.th/content_page/item/๒๖๐-info-cooperative-directory.html

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (๒๕๖๘). ระบบฐานข้อมูลบ่อบาดาล (GisWeb). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

คณะกรรมการบริหารงานอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ งานสำนักงานอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.

แผนพัฒนาอำเภอ ๔ ปี พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ (ฉบับทบทวนปี พ.ศ. ๒๕๖๑) อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.

ระบบ Agri-Map Online. ๒๕๖๙. แผนที่ทางการเกษตร แหล่งที่มา : [http://agri-map-](http://agri-map-online.moac.go.th/)

[online.moac.go.th/](http://agri-map-online.moac.go.th/)

ระบบ Weather Spark. ๒๕๖๙. สภาพอากาศตลอดปีทุกแห่งบนโลก. แหล่งที่มา :

<https://th.weatherspark.com/>

ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. ๒๕๖๙. แผนภูมิแสดงปริมาณฝนตกและค่าอุณหภูมิของจังหวัดกาฬสินธุ์. แหล่งที่มา :

http://www.khonkaen.tmd.go.th/climate๒๕๖๓/txtn_๓๐year_neupper_ext/kalasin_ext.jpg

สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์. แผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐. แหล่งที่มา :

<https://www.kalasin-pao.go.th/>

สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. ๒๕๖๑. แผนที่เครือข่ายคมนาคมรายจังหวัด. แหล่งที่มา :

<https://giportal.mot.go.th/tools/sharing/rest/content/items/ff๘๑๐๐๙๕๓๖๖๔๕๔๓๐๙๔๗b๗๑๓๙๘ad๒๑๗๙/data>

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองกาฬสินธุ์. ๒๕๖๙. สรุปรายงานยอดผลิตภัณฑ์ OTOP อำเภอเมืองกาฬสินธุ์. แหล่งที่มา : <https://district.cdd.go.th/muang-kalasin/services/summary-report-otop-อำเภอเมืองกาฬสินธุ์/>

สำนักงานชลประทานที่ ๖. พ.ศ.๒๕๖๙. <http://rio๖.rid.go.th/> โครงการชลประทานขนาดเล็ก

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์. (๒๕๖๘). สรุปสถิติทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำบาดาลรายอำเภอ.